

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
“Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”

Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης -
Κ.Π.Σ. (vo.5)

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2001

Διαδικασία

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) ανέλαβε την έκδοση Γνώμης, για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”, με βάση το άρθρο 82 παρ. 3 του **Συντάγματος** και το άρθρο 4 του **ν. 2232/1994**.

Η Ο.Κ.Ε. αποφάσισε την έκδοση Γνώμης για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τρεις λόγους. Πρώτον, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της Ο.Κ.Ε., ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορεί να εκφρασθεί επί διαφόρων κειμένων, όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, είναι με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 2 του **ν. 2232/1994**. Δεύτερον, η Ο.Κ.Ε. αναγνωρίζει ότι οι θέσεις που εκφράζονται στα διάφορα Επιχειρησιακά Προγράμματα και στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού αποτελούν σημαντικές πολιτικές παρεμβάσεις, για τις οποίες απαιτείται και η άποψη της ελληνικής κοινωνίας - ανεξαρτήτως αν αυτές μπορούν να αλλάξουν - εφόσον έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τρίτον, η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι είναι απαραίτητες αυτές οι γνωμοδοτήσεις τώρα, για να έχει άποψη για τις αλλαγές που θα απαιτηθούν να γίνουν το 2003, στη διαδικασία της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Κ.Π.Σ.

Η Ο.Κ.Ε. συμμετέχει, με δικαίωμα ψήφου, σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης του Γ Κ.Π.Σ. με τακτικό και αναπληρωματικό μέλος και, με σκοπό τη βελτιστοποίηση των θέσεων που θα εκφράσουν οι εκπρόσωποι της σε αυτές, έχει συστήσει ειδική Επιτροπή Επιστημονικής Στήριξης για το Γ Κ.Π.Σ. με Πρόεδρο τον κ. **Δημήτρη Πολίτη** και μέλη τους κ. κ. **Χαράλαμπο Κεφάλα**, **Ρένα Κουμά-**

ντου, **Κωνσταντίνο Κόλλια**, **Νικόλαο Λιόλιο** και **Παναγιώτη Αλεξόπουλο**. Ως Εμπειρογνώμονες μετέχουν οι κ.κ. **Φωκίων Δεληγιάννης**, **Κατερίνα Μπατζελή** και **Γιώργος Ρωμανιάς**. Τον επιστημονικό συντονισμό έχουν οι Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε., κες **Ματίνα Γιαννακούρου**, **Μαρία Ιωαννίδου** και ο κ. **Αθανάσιος Παπαϊωάννου**.

Ειδικότερα, για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006” συστάθηκε Επιτροπή με Πρόεδρο τον κ. **Δημήτρη Κυριαζή** και μέλη τους κ.κ. **Γεώργιο Τσαττήρη**, **Γεώργιο Παυλιδάκη**, **Στέλιο Κολέτση**, **Παναγιώτη Αλεξόπουλο** και **Φώτη Λίτσο**.

Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν ως Εμπειρογνώμονες οι κ.κ. **Παναγιώτης Πολίτης**, **Μιχάλης Παναγιώτου** και **Ντίνα Λάζαρη**. Τον επιστημονικό συντονισμό είχε η Επιστημονική Συνεργάτις της Ο.Κ.Ε., κα **Μαρία Ιωαννίδου**.

Η Επιτροπή Εργασίας άρχισε τις εργασίες της στις 4 Σεπτεμβρίου 2001 και τις ολοκλήρωσε σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις. Το κείμενο υπεβλήθη στην προαναφερθείσα κεντρική Επιτροπή Επιστημονικής Στήριξης, η οποία, αφού το συζήτησε, το διαβίβασε στην Εκτελεστική Επιτροπή. Η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στην συνεδρίασή της, στις 19 Νοεμβρίου 2001.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι κ.κ. **Δ. Κυριαζής** και **Γ. Παυλιδάκης**, κατόπιν ολοκλήρωσης της συζήτησης του θέματος στη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 2001 διατύπωσε την υπ’ αριθ. 65 Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή

Σε μία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία, η επιτυχία μιας στρατηγικής οικονομικής ανάπτυξης εξαρτάται, κυρίως, από τη συμμετοχή του συνόλου των κοινωνικών και οικονομικών δυνάμεων στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στον έλεγχο όλων των απαραίτητων μέτρων πολιτικής. Η κοινωνική συναίνεση, σε ένα σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης, προϋποθέτει ότι αυτό διέπεται από τις αρχές της άμβλυσης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Η μακροχρόνια και, συνεπώς, βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη δεν απαιτεί μόνο σεβασμό στο περιβάλλον και στις μελλοντικές γενιές, αλλά και άμβλυση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, οι οποίες καθίστανται εφικτές σε ένα περιβάλλον οικονομικής ανάπτυξης και προόδου. Η εμπειρία έχει καταδείξει ότι η κοινωνική συναίνεση επί των προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση μακρόπννων σχεδίων οικονομικής ανάπτυξης. Προσπάθειες επιβολής συνολικών ή επί μέρους οικονομικών μέτρων και πολιτικών, που βρίσκουν αντίθετους τους κοινωνικούς εταίρους, έχουν περιορισμένες πιθανότητες επιτυχίας.

Η πορεία της οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδος, στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα, μπορεί να χαρακτηριστεί συνολικά ως επιτυχημένη, όσον αφορά στην επίτευξη του στόχου της οικονομικής μεγέθυνσης (αύξηση του συνολικού και κατά κεφαλή ΑΕΠ). Η τελευταία δεκαετία έδειξε ότι οι κοινωνικοί εταίροι είναι σε θέση να συμβάλλουν ουσιαστικά στην επίτευξη εθνικών οικονομικών στόχων, όπως αυτόν της ένταξης της χώρας μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης (Ο.Ν.Ε.).

Ο νέος στόχος, που πολύ σωστά πλέον τίθεται στη χώρα μας, **της σύγκλισης της**

οικονομίας μας με τις αναπτυγμένες οικονομίες των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να γίνει μέσα σε ένα πλαίσιο κοινωνικής συναίνεσης και αποδοχής, που ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της θα είναι και η άμβλυση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, οι οποίες δημιουργήθηκαν στην πορεία ένταξης της χώρας μας στην Ο.Ν.Ε. και όχι μόνο εξ αιτίας αυτής. Επίσης, η συμμετοχή της Ελλάδος στην Ενιαία Ευρώπη θα πρέπει να συμβάλει στην αναβάθμιση της δημοκρατικής λειτουργίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με απώτερο σκοπό τη μεγαλύτερη αποδοχή από τους λαούς της.

Γ Κ.Π.Σ. και Κοινωνικός Έλεγχος - Συμμετοχή

Η διαδικασία, που ακολουθήθηκε για το νέο αναπτυξιακό σχέδιο της χώρας της περιόδου 2000-2006, δείχνει ότι η ελληνική πολιτεία αρχίζει να λαμβάνει υπόψη της την ανάγκη της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Η συμμετοχή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) με γνωμοδοτήσεις, στο στάδιο του συνολικού σχεδιασμού, ήταν πολύ σημαντική (βλέπε παρακάτω το σχετικό μέρος), αλλά δεν της ζητήθηκε και η ανάλογη συμμετοχή στα επί μέρους (τομεακά) προγράμματα ανάπτυξης. Ενθαρρυντική, όμως, είναι η συμμετοχή της Ο.Κ.Ε. στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, που για πρώτη φορά καθιερώνεται και θεσμικά σε όλα τα επίπεδα, 11 τομείς και 13 περιφέρειες. Το πιο σημαντικό από όλα είναι η καθιέρωση του δικαιώματος θεσμικού ελέγχου της διαδικασίας υλοποίησης αυτού του σχεδίου οικονομικής ανάπτυξης στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή,

όπως πλέον έχει καθιερωθεί να ονομάζεται, το Γ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.).

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης είναι ολοκληρωμένα διαρθρωτικά προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης και αποτελούν το βασικό εργαλείο της ευρωπαϊκής περιφερειακής και διαρθρωτικής πολιτικής. Χρηματοδοτούνται, κατά το ήμισυ περίπου, από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και αποσκοπούν στη διεύρυνση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των αγορών.

Το Γ Κ.Π.Σ., που υλοποιείται στο διάστημα 2000-2006, έχει στόχο την οικονομική και κοινωνική συνοχή, με κύριες προτεραιότητες την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση μέσω της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και την παροχή ίσων ευκαιριών. Η συμβολή των κοινωνικών φορέων στην υλοποίηση του Γ Κ.Π.Σ., που αποτελεί τη σημαντικότερη ολοκληρωμένη αναπτυξιακή παρέμβαση για την Ελλάδα, τα επόμενα χρόνια, είναι επιβεβλημένη για τη διασφάλιση της ορθής και δημοκρατικής διαχείρισης και της αξιοποίησης των σημαντικότερων διαρθρωτικών, εθνικών και ιδιωτικών πόρων, που θα χρηματοδοτήσουν τα έργα του Γ Κ.Π.Σ.

Ο σχεδιασμός του Γ Κ.Π.Σ. έχει ενσωματώσει την εμπειρία της εφαρμογής των δύο πρώτων φάσεων διαρθρωτικών παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) (Α' και Β' Κ.Π.Σ.) και των μεταβολών που συντελέστηκαν στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, κατά τις φάσεις αυτές, και συνοδεύθηκε από διεργασίες μεταρρύθμισης των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής τους. Στο πλαίσιο αυτό, το Γ Κ.Π.Σ. χαρακτηρίζεται από τη διαμόρφωση νέων κανόνων, όσον

αφορά στους στόχους παρεμβάσεων, τις κοινοτικές πρωτοβουλίες, τον προγραμματισμό των παρεμβάσεων, καθώς και την εταιρική σχέση, την προσθετικότητα και αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των διαρθρωτικών πολιτικών.

Οι Τοποθετήσεις της Ο.Κ.Ε. για το Σχέδιο Γ Κ.Π.Σ.

Στην υλοποίηση του Γ Κ.Π.Σ. υπάρχει ιδιαίτερα σημαντική ενδυνάμωση του ρόλου των κοινωνικών φορέων, μέσω της διεύρυνσης του ορισμού της εταιρικής σχέσης. Με τη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων, στον ορισμό της εταιρικής σχέσης, εκτός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του κράτους-μέλους, συμμετέχουν πλέον οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, οι οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς και άλλοι αρμόδιοι οργανισμοί στις φάσεις σχεδιασμού, αξιολόγησης, παρακολούθησης και αποτίμησης κάθε δέσμης διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

Στην Ελλάδα, η αναβάθμιση της συμμετοχής των κοινωνικών φορέων κατέστη εμφανής από τη φάση σχεδιασμού του Κ.Π.Σ., καθώς ακολουθήθηκε η πρακτική έκφρασης Γνώμης από πλευράς της Ο.Κ.Ε., αλλά και μεμονωμένων κοινωνικών φορέων σε διάφορες φάσεις προετοιμασίας του Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.) 2000-2006. Στο πλαίσιο του θεσμού της Ο.Κ.Ε., οι οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς είχαν την ευκαιρία να διατυπώσουν τις απόψεις τους και να εμπλακούν στις διαδικασίες κατάρτισης του Γ Κ.Π.Σ., συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαμόρφωση προτάσεων, για τον προσδιορισμό των διαρθρωτικών παρεμβάσεων. Η Ο.Κ.Ε. έχει επανειλημμένα τοποθετηθεί, σχετικά με τις προκλήσεις-ευκαιρίες, που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων και από την υλοποίηση του Γ Κ.Π.Σ. μέσα από σειρά Γνωμών που έχει εκδώσει¹:

¹ Για το πλήρες κείμενο των Γνωμών, που έχει εκδώσει μέχρι σήμερα η Ο.Κ.Ε., βλέπε στην ιστοσελίδα της Ο.Κ.Ε. <http://www.oke.gr>

- Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Ατζέντα 2000 - Διαρθρωτικά Ταμεία”, Γνώμη 26 / Φεβρουάριος 1999.
- Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006. Μεταποίηση και Υπηρεσίες”, Γνώμη 30 / Απρίλιος 1999.
- Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Συνοπτικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006”, Γνώμη 34/Αύγουστος 1999.
- Γνώμη της Ο.Κ.Ε. “Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006”, Γνώμη 36 / Δεκέμβριος 1999.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τους νέους προσανατολισμούς που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων και ιδιαίτερα από την εγκατάλειψη του συστήματος συνδιαχείρισης των διαρθρωτικών σχεδίων και προγραμμάτων από τα εθνικά κράτη και την Ε.Ε. και την υιοθέτηση ενός νέου συστήματος, που χαρακτηρίζεται από την αποκέντρωση των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, διασφάλισης της μέγιστης δυνατής διαφάνειας και από την αναβάθμιση της ευθύνης των κρατών, με ταυτόχρονη συμμετοχή των κοινωνικών φορέων.

Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. έχει επανειλημμένα εκφράσει την ικανοποίησή της, για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τα κράτη και για τη διεύρυνση του ορισμού της εταιρικής σχέσης με την επακόλουθη αναβάθμιση της συμμετοχής των κοινωνικών φορέων, που καλούνται πλέον να διαμορφώσουν τις συνιστώσες της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, σε όλο το φάσμα της οικονομικοκοινωνικής δραστηριότητας.

Ιδιαίτερα κρίσιμη θεωρείται, από πλευράς Ο.Κ.Ε., η ανάγκη επίτευξης μέγιστης αποτελεσματικότητας των διαρθρωτικών πολιτικών. Βασική προϋπόθεση είναι η

σύγκλιση των ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων και η μέγιστη προσπάθεια διασφάλισης των προϋποθέσεων πλήρους απορρόφησης των πόρων, αλλά και, κυρίως, της ορθολογικής αξιοποίησής τους με αναπτυξιακά κριτήρια.

Η Ο.Κ.Ε., αναγνωρίζοντας την κοινωνική σημασία μιας αναπτυξιακής προσπάθειας, που θα πρέπει να έχει ως στόχο την επίλυση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων προέβη στην έκδοση Γνωμών Πρωτοβουλίας για δύο πολύ σημαντικά ζητήματα, που είναι “Η Φτώχεια στην Ελλάδα” (Γνώμη 41 / Ιούλιος 2000) και “Το Δημογραφικό Ζήτημα” (Γνώμη 49 / Δεκέμβριος 2000). Οι δύο αυτές Γνώμες αποτελούν την αρχή διαμόρφωσης μιας βάσης θέσεων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος για την κοινωνική διάσταση της αναπτυξιακής πορείας της ελληνικής οικονομίας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αυτονόητο ότι απώτερος σκοπός κάθε αναπτυξιακής προσπάθειας είναι η διαμόρφωση των απαραίτητων προϋποθέσεων κοινωνικής συνοχής, που εξασφαλίζεται μόνο όταν αμβλύνονται οι κοινωνικές ανισότητες. Συνεπώς, κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια θα πρέπει, άμεσα και έμμεσα, να διαμορφώνει τις απαραίτητες συνθήκες αύξησης της απασχόλησης, μείωσης της φτώχειας και αύξησης της κοινωνικής ευημερίας.

Η Ο.Κ.Ε., στη Γνώμη της για τη φτώχεια, είχε θέσει το όλο ζήτημα ως μέρος της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας. Συγκεκριμένα, είχε αναφέρει ότι το πρόγραμμα για την καταπολέμηση της φτώχειας δεν μπορεί να στηρίζεται αποκλειστικά στις πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας. Αντιθέτως, το πρόγραμμα κατά της φτώχειας είναι πολυσύνθετο και πρέπει να συνδέεται οργανικά με τις:

- επί μέρους εκφάνσεις της αναπτυξιακής πολιτικής,
- πολιτικές για τη γεωργική ανάπτυξη,

- (ενεργητικές και παθητικές) πολιτικές της αγοράς εργασίας,
- πολιτικές κοινωνικής ασφάλειας,
- πολιτικές εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης,
- πολιτικές υγείας,
- πολιτικές εναντίον του κοινωνικού αποκλεισμού,
- πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας, στέγασης και ενίσχυσης της παιδικής ηλικίας και της μητρότητας και
- περιφερειακές πολιτικές.

Γίνεται σαφές από το παραπάνω ότι όλα τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και όλα τα περιφερειακά προγράμματα για τα οποία καλείται να γνωμοδοτήσει η Ο.Κ.Ε., έχουν άμεση σχέση με το πρόβλημα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι πολιτικές παρέμβασης, που αναπτύχθηκαν στις δύο αυτές Γνώμες αποτελούν τη βάση στην οποία στηρίζονται οι προτάσεις της Ο.Κ.Ε. σε όλες τις Γνώμες της για τα επιχειρησιακά προγράμματα υλοποίησης του Γ Κ.Π.Σ.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το Γ Κ.Π.Σ., ανεξάρτητα από το αν είναι το τελευταίο πακέτο στήριξης ή όχι, αποτελεί τη μεγάλη ευκαιρία της Ελλάδος για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, γνωρίζει ότι αλλάζουν σημαντικά τα δεδομένα στον πολιτικό και οικονομικό χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ο.Κ.Ε., σε δύο Γνώμες της, είχε την ευκαιρία να τοποθετηθεί σε ζητήματα που αφορούν το μέλλον της Ευρώπης κι ακόμα εξέφρασε τις απόψεις της για το “**Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου**” (Γνώμη 19 / Ιούλιος 1998) όπου, εκτός των άλλων, θεωρεί πολύ σημαντική την πολιτική μεταβίβασης των εισοδημάτων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), ως εργαλείο άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και, συνεπώς, μέρος μιας γενικότερης αναπτυξιακής προοπτικής. Στην ίδια Γνώμη, η Ο.Κ.Ε. επισήμανε

το πρόβλημα που μπορεί να δημιουργηθεί από τη διεύρυνση, με την μετατόπιση του κέντρου βάρους από τις χώρες της νότιας Ευρώπης στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης. Το θέμα της διεύρυνσης κρίθηκε τόσο σημαντικό, που η Ο.Κ.Ε. θεώρησε χρήσιμο να εκφέρει Γνώμη “**Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης**”, (Γνώμη 46 / Οκτώβριος 2000). Στη Γνώμη αυτή, η Ο.Κ.Ε. τάχθηκε υπέρ της διεύρυνσης αλλά επεσήμανε ότι το “εγχείρημα της διεύρυνσης κρύβει πολλούς κινδύνους για τη σταθερότητα, την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης”. Η Ο.Κ.Ε., εκτός των άλλων, πρότεινε ότι η αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων προϋποθέτει ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει τις εσωτερικές αναδιαρθρώσεις της. Το Γ Κ.Π.Σ. αποτελεί χρήσιμο εργαλείο επίσπευσης αυτών των εσωτερικών αναδιαρθρώσεων.

Η Ο.Κ.Ε. συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης του Γ Κ.Π.Σ. Ειδικότερα, η συμμετοχή της Ο.Κ.Ε. στις εν λόγω Επιτροπές προβλέπεται στον Κανονισμό 1260/1999 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, ο οποίος εφαρμόστηκε με το ν. 2860/2000 άρθρο 14. Η εξέλιξη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική και καταδεικνύει τον αποφασιστικό ρόλο των κοινωνικών και οικονομικών φορέων στη διαδικασία εφαρμογής του Προγράμματος, αφού οι Επιτροπές Παρακολούθησης έχουν την κύρια ευθύνη και τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της υλοποίησης. Με σκοπό τη βελτιστοποίηση των θέσεων που θα εκφράσουν οι εκπρόσωποί της σε αυτές, έχει συστήσει ειδική Επιτροπή Επιστημονικής Στήριξης, κατά τα αναφερόμενα ανωτέρω στη Διαδικασία.

Για κάθε τομεακό πρόγραμμα, η Ο.Κ.Ε. έχει συστήσει Επιτροπή Εργασίας με σκοπό την έκδοση Γνώμης επί των κειμένων του Επιχειρησιακού Προγράμματος και του Συμπληρώματος Προγραμματισμού. Επίσης, έχει συσταθεί μία επιτροπή για την έκδοση Γνώμης για όλα τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Η πρόκληση για την Ο.Κ.Ε. και, γενικότερα για τους συμμετέχοντες στην εθνική προσπάθεια αξιο-

ποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρει το Γ Κ.Π.Σ., είναι μεγάλη, δεδομένου μάλιστα ότι αυτό αφορά σημαντικότερα κονδύλια σε καίριους τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Η Ο.Κ.Ε., μετά την συνταγματική κατοχύρωσή της (βλ. άρθρο 82 παράγραφος 3 του Συντάγματος), αποτελεί θεσμό, αποστολή του οποίου είναι “η διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της Χώρας και ιδίως για τις κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής”.

Σ’ αυτό το πλαίσιο, η Ο.Κ.Ε. αποτελεί εκφραστή της θεσμοθετημένης ελληνικής κοινωνίας και θεωρεί ότι, εκφράζοντας το σύνολο των κοινωνικών εταίρων, έχει την από το νόμο υποχρέωση, αλλά, κυρίως, την υποχρέωση απέναντι στην ελληνική κοινωνία και πολιτεία, να τοποθετηθεί επί του πιο σημαντικού σχεδίου διαρθρωτικών παρεμβάσεων που είναι το Γ Κ.Π.Σ.

Οι τοποθετήσεις της Ο.Κ.Ε. για την Ανταγωνιστικότητα

Κατά τη φάση προετοιμασίας του Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.) 2000-2006, ζητήθηκε στην Ο.Κ.Ε. να γνωμοδοτήσει επί του Σ.Π.Α. που αναφερόταν στον Παραγωγικό Τομέα “Μεταποίηση-Υπηρεσίες”. Τις θέσεις της επί του συγκεκριμένου ΣΠΑ, το οποίο αποτέλεσε τη βάση για το σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”, έχει εκφράσει η Ο.Κ.Ε. στη Γνώμη “**Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006. Μεταποίηση και Υπηρεσίες**” (Γνώμη 30 / Απρίλιος 1999).

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. έχει, επανειλημμένα, εκφράσει μία σειρά Γνωμών που άπτονται της Ανταγωνιστικότητας. Οι Γνώμες αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. Υπ’ αριθμόν 14 Γνώμη, με θέμα “Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων (Νομοσχέδιο)” - Φεβρουάριος 1999.
2. Υπ’ αριθμόν 26 Γνώμη, με θέμα “Ατζέντα 2000 - Διαρθρωτικά Ταμεία”

(Γνώμη Πρωτοβουλίας) - Φεβρουάριος 1998.

3. Υπ’ αριθμόν 27 Γνώμη, με θέμα “Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου” (Γνώμη Πρωτοβουλίας) - Μάρτιος 1999.
4. Υπ’ αριθμόν 34 Γνώμη, με θέμα “Συνολικό σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006” (Απρίλιος 1999).
5. Υπ’ αριθμόν 36 Γνώμη, με θέμα “Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006” (Δεκέμβριος 1999).
6. Υπ’ αριθμόν 62 Γνώμη, με θέμα “Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις” (Γνώμη Πρωτοβουλίας) - Νοέμβριος 2001.

Οι τοποθετήσεις της Ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε. για την Ανταγωνιστικότητα

Η ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. έχει εκδώσει μία σειρά Γνωμών, που αφορούν (άμεσα ή έμμεσα) την Ανταγωνιστικότητα. Οι σημαντικότερες από αυτές, που έχουν σχέση με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006” είναι οι εξής:

1. Γνωμοδότηση για την “Πολιτική της Ε.Ε. για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας - Πρόγραμμα Δράσης και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης”, CES 1296/1995.
2. Γνωμοδότηση σχετικά με το “Παράδειγμα πολιτικής για την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής χημικής Βιομηχανίας”, CES 1255 / 1996.
3. Γνωμοδότηση για το “Πρόγραμμα δράσης για την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργίας- ένδυσης”, CES 645/1998.
4. Γνωμοδότηση για την “Επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων”, CES 1173/1997.

5. Γνωμοδότηση για τα “Κοινοτικά μέσα ενίσχυσης των επενδύσεων σε τρίτες χώρες”, CES 974/1998.
6. Γνωμοδότηση για την “Αειφόρο ανάπτυξη”, CES 726/2001.

Επίσης, η ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. έχει εκδώσει τις ακόλουθες Γνώμες που αφορούν τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και σχετίζονται με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”. Οι Γνώμες αυτές είναι οι εξής:

1. Γνωμοδότηση για την “3η Ετήσια Έκθεση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των ΜΜΕ”, CES 877/1996.
2. Γνωμοδότηση για το “3ο Πολυετές Πρόγραμμα για τις ΜΜΕ στην Ε.Ε. (1997-2000)”, CES 1296/1995.
3. Γνωμοδότηση για το “2ο ολοκληρωμένο πρόγραμμα για τις ΜΜΕ και το βιομηχανικό τομέα”, CES 1256/1996.
4. Γνωμοδότηση για τις “Επιπτώσεις που υφίστανται οι ΜΜΕ από τη συνεχή και γενικευμένη μείωση των κεφαλαίων για έρευνα”, CES 986/1997.
5. Γνωμοδότηση για τον “Ευρωπαϊκό Χάρτη των ΜΜΕ”, CES 592/2000.
6. Γνωμοδότηση για το “Πολυετές πρόγραμμα για τις επιχειρήσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα 2001-2005”, CES 1403/2000.
7. Γνωμοδότηση για “Μικρομεσαίες επιχειρήσεις και βιοτεχνία στην Ευρώπη”, CES 700/2001.

Τέλος, άμεσα ή έμμεσα, σχετίζονται με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα” οι ακόλουθες Γνώμες της ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε. με θέμα “Έρευνα - Τεχνολογία - Νέες Τεχνολογίες”:

1. Γνωμοδότηση για το “5ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης”, CES 1140/1998.
2. Γνωμοδότηση για την “Ενίσχυση της συνοχής και της ανταγωνιστικότητας μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας”, CES 1440/1998.
3. Γνωμοδότηση “Προς έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας”, CES 595/2000.
4. Γνωμοδότηση για το “6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης”, CES 921/2001.
5. Γνωμοδότηση για την “Καινοτομία στο πλαίσιο της οικονομίας της γνώσης”, CES 940/2001.

Η παρούσα Γνώμη της ελληνικής Ο.Κ.Ε., επί του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”, λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις θέσεις της ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε., όπως αυτές εκφράζονται στο πλαίσιο των παραπάνω Γνωμοδοτήσεων.

Η παρούσα Γνώμη οργανώνεται σε πέντε μέρη, συμπεριλαμβανομένης και της Εισαγωγής (Μέρος Α΄). Στο Β΄ Μέρος παρουσιάζεται, πολύ περιληπτικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στο Γ΄ Μέρος γίνεται μία γενική αξιολόγηση του προγράμματος. Στο Δ΄ Μέρος γίνονται οι κατά Μέτρο παρατηρήσεις και στο Ε΄ Μέρος διατυπώνονται οι γενικότερες προτάσεις της Ο.Κ.Ε. Τέλος, σε παράρτημα παρατίθενται χρηματοδοτικά στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Οι θέσεις της Ο.Κ.Ε. που διατυπώνονται στην παρούσα Γνώμη, αποτελούν μια συνεισφορά στον κοινωνικό διάλογο, που θα πρέπει να διεξάγεται συνεχώς γύρω από το Γ΄ ΚΠΣ και μπορούν να συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του.

Β. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2000-2006”

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα” (ΕΠΑΝ), που υλοποιείται στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006, αποτελεί τη συγχώνευση των τομεακών προγραμμάτων της Βιομηχανίας, της Ενέργειας και Τεχνολογίας, του Τουρισμού, και του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Φυσικό Αέριο”.

Περιλαμβάνει 5 μέρη:

1. Εισαγωγή.
2. Άξονες Προτεραιότητας και Σύντομη Περιγραφή των Μέτρων.
3. Χρηματοδοτικός Πίνακας.
4. Διατάξεις Εφαρμογής.
5. Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση.

Στην Εισαγωγή, αναφέρονται στοιχεία της σημερινής οικονομικής συγκυρίας, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ως στρατηγικός στόχος της ελληνικής οικονομίας, καθώς και ο γενικός και οι ειδικοί στρατηγικοί στόχοι του ΕΠΑΝ, για την περίοδο 2000-2006. Τέλος, εξειδικεύονται οι προτεραιότητες πολιτικής σε κάθε τομέα παρέμβασης για την επίτευξη των ειδικών στόχων του ΕΠΑΝ.

Στο δεύτερο μέρος του ΕΠΑΝ, με τίτλο **Άξονες Προτεραιότητας και Σύντομη Περιγραφή των Μέτρων**, παρουσιάζονται οι βασικοί στόχοι κάθε άξονα προτεραιότητας, οι παρεμβάσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και εν συνεχεία κάθε άξονας εξειδικεύεται σε Μέτρα.

Στο τρίτο μέρος του ΕΠΑΝ, με τίτλο **Χρηματοδοτικός Πίνακας**, παρουσιάζονται στοιχεία χρηματοδότησης του Προγράμματος, η προβλεπόμενη ενδεικτική κατανομή πόρων στις περιφέρειες της χώρας και πίνακας Δράσεων κρατικής ενίσχυσης.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 6.392,3 ΜΕΥΡΟ, από τα οποία τα 3.217,4 ΜΕΥΡΟ (το 50,33%) αποτελούν τη Δημόσια Δαπάνη, ενώ τα υπόλοιπα 3.174,9 ΜΕΥΡΟ (το 49,66%), την ιδιωτική συμμετοχή.

Όσον αφορά στη Δημόσια Δαπάνη, η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) ανέρχεται σε 1.976 ΜΕΥΡΟ, ποσό που αντιστοιχεί στο 30,9% επί του συνολικού προϋπολογισμού. Το υπόλοιπο της Δημόσιας Δαπάνης καλύπτεται από την Εθνική συμμετοχή, η οποία ανέρχεται σε 1.240 ΜΕΥΡΟ και αντιστοιχεί στο 19,4% του συνολικού προϋπολογισμού.

Τα συνολικά στοιχεία χρηματοδότησης, καθώς και τα στοιχεία χρηματοδότησης των Άξόνων Προτεραιότητας και των Μέτρων που τους συνθέτουν, παρατίθενται στο **Παράρτημα** της Γνώμης.

Στο τέταρτο μέρος, παρουσιάζονται οι **Διατάξεις Εφαρμογής** του ΕΠΑΝ. Ειδικότερα, αξιολογείται η επάρκεια και η ποιότητα των μηχανισμών εφαρμογής και παρακολούθησης του Προγράμματος, στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000-2006. Καταρχάς, παρουσιάζεται ένας απολογισμός των μεθόδων εφαρμογής κατά τα προηγούμενα ΚΠΣ και στη συνέχεια γίνεται αξιολόγηση των νέων μεθόδων και μηχανισμών, που προκύπτουν από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1260/1999 της 21ης Ιουνίου 1999 “Περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία”.

Τέλος, στο πέμπτο μέρος, συμπεριλαμβάνεται η εκ των προτέρων αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα 2000-2006”, η οποία περιλαμβάνει συμπεράσματα από την υλοποίηση του

Β' ΚΠΣ, ανάλυση δυνατοτήτων-ευκαιριών και αδυναμιών-απειλών, εξέταση της συνέπειας - συνοχής στρατηγικής και στόχων ως προς τα πεδία εφαρμογής του ΕΠΑΝ και δείκτες εισροών και επιπτώσεων.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι στόχοι που θέτει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα", οι Άξονες Προτεραιότητας και τα Μέτρα που τους συνθέτουν.

I. Στόχοι του ΕΠΑΝ - Προτεραιότητες πολιτικής για την επίτευξη των στόχων

Στην εισαγωγή του ΕΠΑΝ γίνεται μία σύντομη παρουσίαση της σημερινής συγκυρίας, στην οποία αναφέρεται ότι κατά την τελευταία τετραετία η ελληνική οικονομία έχει σημειώσει σταθερή πρόοδο στο επίπεδο των συνολικών οικονομικών επιδόσεων, με σημαντικά βήματα στη μακροοικονομική σταθεροποίηση, σταδιακή μείωση των επιτοκίων, δραστικό περιορισμό του πληθωρισμού και δημιουργία ευνοϊκότερων προϋποθέσεων εμπιστοσύνης στις επιδόσεις της οικονομίας, που βελτίωσαν το ευρύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Επίσης, αναφέρεται η βελτίωση της θέσης της ελληνικής οικονομίας, με βάση το διεθνή δείκτη ανταγωνιστικότητας IMD, από την 40η θέση το 1995, στην 31η το 1999².

Ωστόσο, πέρα από τις θετικές αυτές εξελίξεις, γίνεται αναφορά στην χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας στην Ελλάδα, σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον προσανατολισμό της Ελληνικής Οικονομίας κυρίως προς δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας και στην

εικόνα του δυϊσμού του ελληνικού παραγωγικού συστήματος, όπου εμφανίζεται μία ομάδα επιχειρήσεων με σοβαρά προβλήματα στην αντιμετώπιση των νέων δυσκολιών και προκλήσεων και μία ομάδα με υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας στις αναδυόμενες συνθήκες της νέας αγοράς.

Ο γενικός στρατηγικός στόχος του ΕΠΑΝ, για την περίοδο 2000-2006, είναι η ενίσχυση της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, δηλαδή της ανταγωνιστικότητας που εστιάζεται σε ποιοτικά χαρακτηριστικά των παραγόμενων προϊόντων και της παραγωγικής διαδικασίας, με έμφαση στην καινοτομία, αξιοπιστία, υψηλή ποιότητα και δημιουργική αξιοποίηση νέων τεχνολογιών. Οι κυριότεροι συντελεστές για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η τόνωση της επιχειρηματικότητας, η απλοποίηση και ο εξορθολογισμός του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Για την επίτευξη του γενικού στρατηγικού στόχου, το ΕΠΑΝ θέτει μία σειρά από ειδικούς στόχους για καθέναν από τους ακόλουθους τομείς παρέμβασης:

- Μεταποίησης και Υπηρεσιών.
- Έρευνας και Τεχνολογίας.
- Τουρισμού.
- Ενέργειας και Φυσικών Πόρων.

Οι ειδικοί στόχοι, κατά τομέα παρέμβασης, εξυπηρετούνται από συγκεκριμένες προτεραιότητες πολιτικής. Ειδικότερα:

Στον τομέα **Μεταποίησης και Υπηρεσιών**, στόχος είναι η παραγωγική ανασυγκρότηση

² Για τον υπολογισμό του δείκτη IMD εξετάζονται 49 χώρες (εκ των οποίων 20 είναι μέλη του ΟΟΣΑ), των οποίων οι οικονομίες χαρακτηρίζονται βιομηχανικές ή αναδυόμενες. Αναλύονται 286 κριτήρια οικονομικών επιδόσεων της χώρας, αποδοτικότητας του κράτους, αποδοτικότητας των επιχειρήσεων και υποδομών.

και τεχνολογική αναβάθμιση, μέσω της ενίσχυσης των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν και της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του στόχου το ΕΠΑΝ θέτει τις ακόλουθες προτεραιότητες πολιτικής:

1. Μέτρα απλοποίησης και αναβάθμισης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
2. Αξιοποίηση της τεχνολογίας στην επιχειρηματική δραστηριότητα.
3. Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας.
4. Προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών.
5. Οικολογικός αναπροσανατολισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
6. Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων.

Στον τομέα **Έρευνας και Τεχνολογίας**, στόχος είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και εξυπηρετείται από τις εξής προτεραιότητες πολιτικής:

1. Ενθάρρυνση της εμπορευματοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας.
2. Ενίσχυση των τεχνολογικών πάρκων και των ερευνητικών κέντρων.
3. Ενδυνάμωση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων στην ερευνητική προσπάθεια.
4. Δημιουργία νέων δικτύων τεχνολογικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων.

5. Συνειδητοποίηση της ευεργετικής και κρίσιμης συνεισφοράς της τεχνολογίας στις οικονομικές επιδόσεις και στην ευημερία.

Στον τομέα του **Τουρισμού**, στόχος είναι η διατήρηση του μεριδίου της χώρας στη διεθνή τουριστική αγορά και η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα, οικοδομώντας παράλληλα νέα πλεονεκτήματα. Εξυπηρετείται από τις εξής προτεραιότητες πολιτικής:

1. Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς που συνθέτουν το τουριστικό προϊόν.
2. Οργάνωση υποδομών ικανών να τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού.
3. Ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού αποθέματος που διαθέτει η χώρα.
4. Ενίσχυση και προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού.
5. Μείωση της εποχικότητας της τουριστικής δραστηριότητας.
6. Αναμόρφωση της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τέλος, στον τομέα **Ενέργειας και Φυσικών Πόρων**, στόχος είναι η βελτίωση της συνεισφοράς της ενέργειας και των φυσικών πόρων, ως εργαλείων αύξησης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας, με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας, μέσα από τις ακόλουθες προτεραιότητες πολιτικής:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

2. Ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προοπτική της διεύρυνσής της.
3. Προσαρμογή του ενεργειακού συστήματος στις συνθήκες απελευθέρωσης των ενεργειακών αγορών.
4. Συμβολή στην τήρηση των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η χώρα.
5. Συνεισφορά στην κάλυψη των ειδικών αναγκών των νησιών.

II. Άξονες Προτεραιότητας και σύντομη περιγραφή των Μέτρων

Το ΕΠΑΝ περιλαμβάνει 9 άξονες προτεραιότητας, τους οποίους συνθέτουν 36 Μέτρα. Ακολουθεί σύντομη περιγραφή των Μέτρων του ΕΠΑΝ κατά Άξονα Προτεραιότητας:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

Επιδιώκεται η απλοποίηση των διαδικασιών σε όλα τα στάδια επιχειρηματικής δραστηριότητας, η αναβάθμιση του δικτύου των βιομηχανικών και τεχνολογικών υποδομών, η ολοκλήρωση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και η συγκρότηση περιφερειακών δομών υποστήριξης των ΜΜΕ.

Το Μέτρο 1.1 “Βιομηχανικές, Τεχνολογικές και Επιχειρηματικές Υποδομές” (προϋπολογισμός 167,71 εκατ. ευρώ) στοχεύει στην ορθολογικά χωροθετημένη οργάνωση και ανάπτυξη της παραγωγικής δραστηριότητας, με τη δημιουργία και αξιοποίηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, που προκύπτουν από τη λειτουργία βιομηχανικών περιοχών σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας.

Το Μέτρο 1.1 περιλαμβάνει δράσεις για την επέκταση και την αναβάθμιση υφι-

σταμένων και τη δημιουργία περιορισμένου αριθμού νέων Βιομηχανικών Περιοχών (ΒΙΠΕ), την εκτέλεση έργων προστασίας περιβάλλοντος σε ΒΙΠΕ, την ενίσχυση του δικτύου υποδομών του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ) και την αποκατάσταση του εδάφους του Τεχνολογικού Πάρκου Λαυρίου. Οι δράσεις του Μέτρου 1.1 θα υλοποιηθούν σε συνδυασμό με αντίστοιχες παρεμβάσεις που θα γίνουν μέσα από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Το Μέτρο 1.2 “Εθνικό Σύστημα Ποιότητας” (προϋπολογισμός 44,01 εκατ. ευρώ) στοχεύει στην ενίσχυση της υποδομής και την ολοκληρωμένη ενεργοποίηση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας, μέσω παρεμβάσεων στους βασικούς τομείς του, δηλαδή της τυποποίησης, της διαπίστευσης, της μετρολογίας, της πιστοποίησης και της εποπτείας της αγοράς. Στο πλαίσιο του Μέτρου 1.2 θα ολοκληρωθούν οι υφιστάμενες υποδομές του ΕΛΟΤ, του Εθνικού Συμβουλίου Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) και του Ελληνικού Ινστιτούτου Μετρολογίας (ΕΙΜ). Προβλέπεται, επίσης, η εφαρμογή ολοκληρωμένου Συστήματος Εποπτείας της Αγοράς και η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ).

Το Μέτρο 1.3 “Απλοποίηση Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος” (προϋπολογισμός 15,89 εκατ. ευρώ) στοχεύει: α) στο συντονισμό των δημοσίων υπηρεσιών για την επίλυση θεσμικών, οργανωτικών και τιμολογιακών ζητημάτων, που θα απλοποιήσουν τις διοικητικές διαδικασίες, θα διευκολύνουν τις επενδυτικές πρωτοβουλίες και θα προωθήσουν την ανάπτυξη έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), συμπαραγωγής καθώς και εξοικονόμησης ενέργειας και β) στην απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού και λειτουργικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις.

Οι παρεμβάσεις του Μέτρου 1.3 περιλαμβάνουν την εκπόνηση μελετών στον

τομέα της ενέργειας, την ανάπτυξη Κέντρων Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ), σε όλες τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις της χώρας και την υλοποίηση των έργων της ηλεκτρονικής οργάνωσης και τήρησης του Ενιαίου Μητρώου Αωνύμων Εταιρειών και της συγκρότησης του Μητρώου Προμηθευτών για τις Κρατικές Προμήθειες.

Το **Μέτρο 1.4 “Δομές Υποστήριξης ΜΜΕ”** (προϋπολογισμός 43,64 εκατ. ευρώ) αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου Δικτύου Δομών Επιχειρηματικής Υποστήριξης, σε περιφερειακό επίπεδο με κεντρικό συντονισμό, ενός μηχανισμού διαβούλευσης της ανταγωνιστικότητας και ενός Παρατηρητηρίου ΜΜΕ.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Στήριξη και Ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας

Βασικός στόχος του Άξονα 2 είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της οικονομίας, με παρεμβάσεις που εδράζονται στο τρίπτυχο τεχνολογία - επιχειρηματικότητα - απασχόληση.

Το **Μέτρο 2.1 “Ενίσχυση Επενδύσεων σε Συστήματα Συμπαγωγής, ΑΠΕ και Εξοικονόμησης Ενέργειας”** (προϋπολογισμός 1.072 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της συμπαγωγής, των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης ενέργειας, μελέτες για την υποστήριξη των παραπάνω τεχνολογιών και έργα υποδομής και τεχνικής υποστήριξης, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Επίσης, αναφέρεται στη μελέτη, δημιουργία και εφαρμογή ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων σε συστήματα ΑΠΕ, καθώς και ειδικών καθεστώτων ενίσχυσης των επενδύσεων συμπαγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα.

Το **Μέτρο 2.2 “Αναβάθμιση καταλυμάτων και ενίσχυση μικρομεσαίων του-**

ριστικών επιχειρήσεων” (προϋπολογισμός 358,1 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει δράσεις ποιοτικού εκσυγχρονισμού καταλυμάτων που εντάσσονται στον αναπτυξιακό Νόμο 2601/98, δράσεις ποιοτικού εκσυγχρονισμού καταλυμάτων που δεν εντάσσονται στον αναπτυξιακό Νόμο και δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ όλων των κλάδων του τουριστικού τομέα.

Το **Μέτρο 2.3 “Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων Ν. 2601/98 Τομέα Μεταποίησης”** (προϋπολογισμός 576,91 εκατ. ευρώ) αποσκοπεί στην προώθηση νέων επενδύσεων στη χώρα και στην αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της μεταποίησης. Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις του Μέτρου 2.3 αφορούν στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων επιχειρήσεων όλων των βιομηχανικών κλάδων, εφόσον αποδεικνύεται ότι πρόκειται να αυξήσουν σημαντικά και συστηματικά την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την απασχόληση.

Το **Μέτρο 2.4 “Συνεχιζόμενες επενδύσεις αναπτυξιακού νόμου 2601/98”** (προϋπολογισμός 541,75 εκατ. ευρώ) στοχεύει αφενός στην ανανέωση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, τη συνολική αναδιοργάνωση και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού επιλεγμένων επιχειρήσεων, ώστε να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους διεθνώς και αφετέρου στην τεχνολογική αναβάθμιση βιομηχανικών μονάδων και επιχειρήσεων παροχής ειδικών υπηρεσιών, ώστε να αναβαθμίσουν την ποιότητα των προϊόντων και των παραγωγικών τους διαδικασιών, να αποκτήσουν βιομηχανική ευελιξία και να εισαγάγουν καινοτομίες και οικολογικά φιλικές μεθόδους παραγωγής και νέες τεχνολογίες.

Το **Μέτρο 2.5 “Τεχνολογικός και οργανωτικός εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων”** (προϋπολογισμός 279,16 εκατ. ευρώ) στοχεύει: α) στην ενίσχυση των ΜΜΕ με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης, ώστε να βελτιώσουν τα επιχειρηματικά τους αποτελέσματα και

να βελτιώσουν την πρόσβασή τους σε αγορές υψηλών προδιαγραφών, β) στην κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων της χώρας σε υποδομές εργαστηρίων παροχής υπηρεσιών ποιότητας και γ) στην κάλυψη του ελλείμματος της χώρας σε υποδομές ανακύκλωσης, ανάκτησης και αξιοποίησης αποβλήτων.

Το Μέτρο 2.5 απευθύνεται σε μεταποιητικές επιχειρήσεις που απασχολούν έως 250 εργαζόμενους και προβλέπει την ενίσχυση επενδύσεων που αποσκοπούν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων, στη διασφάλιση της ποιότητας, στην εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων στην παραγωγική διαδικασία, στην πιστοποίηση, στον οικολογικό αναπροσανατολισμό της παραγωγικής διαδικασίας, στον εκσυγχρονισμό της λογιστικής αλυσίδας και στην αποσυναρμολόγηση ή/και αξιοποίηση αποβλήτων.

Το Μέτρο 2.6 “Χρηματοπιστωτική υποστήριξη ΜΜΕ και ΠΜΕ” (προϋπολογισμός 183,40 εκατ. ευρώ) αφορά στη δημιουργία του Εγγυητικού Κεφαλαίου ΜΜΕ (ΕΚΜΜΕ), που θα επιτελεί ρόλο μηχανισμού επιμερισμού του επιχειρηματικού ρίσκου και θα εγγυάται μέρος των δανείων που συνάπτουν οι ΜΜΕ και ΠΜΕ με τα πιστωτικά Ιδρύματα της χώρας. Επίσης, στο Μέτρο αυτό προβλέπεται η δημιουργία Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών Υψηλής Τεχνολογίας (ΚΕΣΥΤ), με στόχο την ενθάρρυνση επισημόνων και νέων επιχειρηματιών στην ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε τομείς τεχνολογικής έντασης και έντασης γνώσης.

Το Μέτρο 2.7 “Ενθάρρυνση επιχειρηματικότητας ΜΜΕ και ΠΜΕ” (προϋπολογισμός 193,85 εκατ. ευρώ) απευθύνεται σε υφιστάμενες ΜΜΕ και αφορά: α) στην ενίσχυση ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων δύο (2) ετών που αποσκοπούν στον τεχνολογικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων και β) στην προώθηση των δικτυώσεων (clustering), όπου

θα προβλέπεται ελάχιστος αριθμός επιχειρήσεων και θα μπορούν να συμμετέχουν και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.

Το Μέτρο 2.8 “Ενθάρρυνση επιχειρηματικότητας ομάδων πληθυσμού” (προϋπολογισμός 70,46 εκατ. ευρώ) στοχεύει στη διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης, μέσω της ενίσχυσης ομάδων πληθυσμού με μειωμένη συμμετοχή στο επιχειρείν, και περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της Νεανικής, της Γυναικείας και της Επιχειρηματικότητας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

Τέλος το Μέτρο 2.9 “Ενίσχυση επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος” (προϋπολογισμός 146,75 εκατ. ευρώ) έχει στόχο τη δημιουργία των προϋποθέσεων για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης, αφενός στη διαμόρφωση και άσκηση της βιομηχανικής πολιτικής και αφετέρου στη λειτουργία των επιχειρήσεων, ώστε ο τομέας του περιβάλλοντος να αποτελέσει πεδίο άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Στην κατεύθυνση αυτή το Μέτρο περιλαμβάνει τις εξής δράσεις:

- α) Μελέτες υποστήριξης και διαμόρφωσης πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στο Περιβάλλον.
- β) Ενίσχυση της Δημόσιας Διοίκησης στη χάραξη βιομηχανικής - περιβαλλοντικής πολιτικής και την προώθηση της συνεργασίας της με τις επιχειρήσεις.
- γ) Ενίσχυση μεταποιητικών επιχειρήσεων για την υλοποίηση Περιβαλλοντικών Επιχειρηματικών Σχεδίων, που θα οδηγούν στην πιστοποίηση είτε προϊόντων με το Οικολογικό Σήμα (Ecolabel) είτε Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.
- δ) Ενίσχυση ΜΜΕ όλων των Τομέων (Μεταποίηση, Υπηρεσίες), που απασχο-

λούν έως 50 εργαζόμενους, για την ανάπτυξη και πιστοποίηση Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.

- ε) Ενίσχυση της δημιουργίας Περιβαλλοντικών Δικτύων.
- στ) Ενίσχυση ΜΜΕ για υλοποίηση επενδύσεων Πρόληψης και Αντιμετώπισης Βιομηχανικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Προώθηση Επιχειρηματικής Αριστείας

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3 στοχεύει στην προώθηση της επιχειρηματικής αριστείας, με έμφαση στην περιβαλλοντική μέριμνα, στην καινοτομία και την επιχειρηματική κοινωνική ευθύνη. Ειδικότερα, περιλαμβάνει τρία (3) Μέτρα.

Το **Μέτρο 3.1 “Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στον τομέα ενέργειας”** (προϋπολογισμός 7,71 εκατ. ευρώ) επικεντρώνεται στη χρηματοδότηση επιδεικτικών έργων συμπαραγωγής, ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, τα οποία είναι σημαντικά για την προβολή των νέων τεχνολογιών και την προώθηση των αντίστοιχων τομέων. Περιλαμβάνει, επίσης, δράση υποστήριξης του προσδιορισμού της αξιοπιστίας και απόδοσης ενεργειακού εξοπλισμού και ενεργειακών προϊόντων που παράγονται στη χώρα από μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το **Μέτρο 3.2 “Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στις μεταποιητικές και τουριστικές επιχειρήσεις”** (προϋπολογισμός 20,21 εκατ. ευρώ) ορίζει ως επιχειρηματική αριστεία το Μοντέλο λειτουργίας μιας επιχείρησης, που οδηγεί σε ισόρροπη ικανοποίηση των αναγκών όλων των εμπλεκόμενων σε αυτήν (πελάτες, εργαζόμενοι, προμηθευτές, μέτοχοι και κοινωνία), με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς

της. Στο πλαίσιο αυτό, το Μέτρο 3.2 περιλαμβάνει παρεμβάσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων για την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Μοντέλου Επιχειρηματικής Αριστείας και επιβράβευσης επιχειρήσεων που παρουσιάζουν εξαιρετικές επιδόσεις στην εφαρμογή της Επιχειρηματικής Αριστείας.

Τέλος το **Μέτρο 3.3 “Προώθηση της αριστείας στην τεχνολογική ανάπτυξη και έρευνα”** (προϋπολογισμός 16,00 εκατ. ευρώ) θα ενισχύσει τις υποδομές, τη στελέχωση, και άλλες δράσεις, όπως μεταφορά τεχνολογίας κ.λπ., στις ερευνητικές μονάδες (εργαστήρια, ινστιτούτα, κέντρα), για τη διεθνή καταξίωση της ελληνικής ερευνητικής παραγωγής. Οι τομείς, στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα, θα σχετίζονται, αφενός με τις κύριες κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής και, αφετέρου με τις πιο σύγχρονες προκλήσεις της τεχνολογικής και επιστημονικής δυναμικής εξέλιξης.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Τεχνολογική Καινοτομία και Έρευνα

Σύμφωνα με το ΕΠΑΝ, το ερευνητικό και τεχνολογικό σύστημα της Ελλάδας εμφανίζει περιορισμένο μέγεθος, υψηλή ποιότητα αλλά και ανισοροπίες, όσον αφορά στη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Με τον άξονα αυτόν επιδιώκεται η μεγέθυνση αλλά ταυτόχρονα και η εξισορρόπηση του ελληνικού ερευνητικού συστήματος, δίνοντας προτεραιότητα σε δράσεις που αφορούν τις επιχειρήσεις.

Το **Μέτρο 4.1 “Υποστήριξη ερευνητικών μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Εντοπισμός και αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων με δημιουργία νέων επιχειρήσεων (Spin off)”** (προϋπολογισμός 66,00 εκατ. ευρώ) αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή εμπορική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Το Μέτρο αφορά: α) τη δημιουργία από

τον οργανισμό παραγωγής της γνώσης, θυγατρικού οργανισμού για την εμπορική εκμετάλλευση αυτής ή, με τη συμμετοχή του πρώτου, σε από κοινού δραστηριότητα εκμετάλλευσης με άλλους οργανισμούς και β) τη δημιουργία επιχειρηματικής δραστηριότητας από τα φυσικά πρόσωπα που παρήγαγαν εμπορικά εκμεταλλεύσιμες γνώσεις, στην οποία μπορεί να συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο ο οργανισμός, στον οποίο παράχθηκαν οι γνώσεις ή και τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και συνδυασμούς των δύο περιπτώσεων.

Στόχος του **Μέτρου 4.2 “Θερμοκοιτίδες νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης, επιστημονικών και τεχνολογικών πάρκων και ερευνητικών κέντρων με τη συμμετοχή επιχειρήσεων”** (προϋπολογισμός 139,04 εκατ. ευρώ) είναι η ανάπτυξη των τεχνολογικών πάρκων και ερευνητικών κέντρων, προς την κατεύθυνση της παροχής υπηρεσιών που ενδιαφέρουν τις επιχειρήσεις. Το Μέτρο 4.2 περιλαμβάνει παρεμβάσεις προς δύο κατευθύνσεις: α) ανάπτυξη θερμοκοιτίδων και Ερευνητικών και Τεχνολογικών πάρκων και β) ανάπτυξη ερευνητικών κέντρων με τη συμμετοχή χρηστών.

Με το **Μέτρο 4.3 “Ενθάρρυνση της έρευνας, της μεταφοράς και της διάδοσης τεχνολογίας στις επιχειρήσεις, υποστήριξη δραστηριοτήτων διεθνούς επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας και της μεταφοράς τεχνολογίας”** (προϋπολογισμός 125,10 εκατ. ευρώ) επιδιώκεται η εντατικοποίηση της έρευνας και των παρεμφερών δραστηριοτήτων στο εσωτερικό των επιχειρήσεων. Επίσης, προωθούνται οι συνεργασίες, σε ερευνητικές και τεχνολογικές δραστηριότητες, με ένα μεγάλο αριθμό χωρών, με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας από και προς την Ελλάδα.

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού θα χρηματοδοτηθούν διάφορων τύπων έργα, τα οποία θα εκτελεστούν από επιχειρήσεις ή δίκτυα επιχειρήσεων, ως ακολούθως: α) έρευνα από

επιχειρήσεις με ήδη αναπτυγμένη παραγωγική και εμπορική δραστηριότητα, β) έρευνα από επιχειρήσεις που ξεκινούν την παραγωγική και εμπορική τους δραστηριότητα, γ) προώθηση έργων επίδειξης και καινοτομίας, δ) ανάπτυξη και δικτύωση των οργανισμών παροχής υπηρεσιών σε θέματα μεταφοράς τεχνολογίας και καινοτομίας, ε) υποβοήθηση της συμμετοχής των ΜΜΕ σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα ΕΤΑ και καινοτομίας και στ) διεθνής επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία.

Το **Μέτρο 4.4 “Ευαισθητοποίηση του κοινού στις νέες τεχνολογίες. Υποστήριξη και διαμόρφωση Ε&Τ πολιτικής. Διαχείριση Ε&Τ πληροφοριών”** (προϋπολογισμός 31,99 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των μαθητών και φοιτητών αλλά και των άλλων ομάδων της κοινωνίας, όπως οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης, στα επιτεύγματα και τις δυνατότητες της έρευνας και της τεχνολογίας. Επίσης, περιλαμβάνει δράσεις διαχείρισης ερευνητικών αποτελεσμάτων και υποστήριξης της Ε&Τ πολιτικής.

Τέλος το τελευταίο Μέτρο του Άξονα Προτεραιότητας 4, το **Μέτρο 4.5 “Κοινοπραξίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας”** (προϋπολογισμός 134,98 εκατ. ευρώ), στοχεύει στην προώθηση των συνεργασιών μεταξύ παραγωγικών και ερευνητικών φορέων σε έργα μακροχρόνιας εμβέλειας, με σκοπό την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών και την αντιμετώπιση κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Άξονας Προτεραιότητας 5: Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος - Προβολή της Ελλάδας ως Τουριστικού Προορισμού

Ο Άξονας 5 αποτελείται από παρεμβάσεις στον τουριστικό τομέα που στοχεύουν στον εμπλουτισμό της σύνθεσης

του τουριστικού προϊόντος, στην ενίσχυση της προβολής της χώρας και στη μείωση της εποχικότητας.

Ο στόχος της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος θα υποστηριχθεί, κατ' αρχήν, μέσω των παρεμβάσεων του **Μέτρου 5.1 “Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής - ΠΟΤΑ”** (προϋπολογισμός 123,41 εκατ. ευρώ). Το Μέτρο αυτό θα χρηματοδοτήσει ιδιωτικές επενδύσεις σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής για την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (μαρίνες, συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, κέντρα θαλασσοθεραπείας, υδροθεραπευτήρια, χιονοδρομικά κέντρα, κέντρα αθλητικού-προπονητικού τουρισμού κ.α.), καθώς και ιδιωτικές επενδύσεις σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.).

Στο **Μέτρο 5.2 “Ολοκληρωμένες δράσεις εναλλακτικού τουρισμού - Τουριστικά Αγκυροβολία”** (προϋπολογισμός 49,04 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνονται δραστηριότητες και έργα ανάδειξης και ένταξης στο τουριστικό προϊόν της Χώρας αξιόλογων στοιχείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, μέσω της κατάρτισης σχετικών “δικτύων” εθνικής εμβέλειας ή της “χάραξης” πολιτιστικών διαδρομών εθνικής σημασίας, ως δημοσίων επενδύσεων ή/και με ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων. Στο Μέτρο εντάσσεται, επίσης, η δημιουργία τουριστικών αγκυροβολιών, ως δημοσίων επενδύσεων, για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής.

Τέλος, στο πλαίσιο του **Μέτρου 5.3 “Τουριστική προβολή - Μείωση της εποχικότητας”** (προϋπολογισμός 13,96 εκατ. ευρώ), ο ΕΟΤ θα συμμετέχει στην εφαρμογή σχεδίων τουριστικής προβολής, που συγχρηματοδοτούνται από τον Ιδιωτικό Τομέα ή σχεδίων τουριστικής προβολής, που τελούν σε συνέργια με ανάλογα σχέδια του Ιδιωτικού Τομέα. Επίσης, το μέτρο αφορά στη

συμμετοχή της Πολιτείας στην εφαρμογή δράσεων προσέλκυσης ζήτησης εκτός τουριστικής περιόδου σε περιοχές της Χώρας, οι οποίες έχουν εξασφαλίσει (ή εξασφαλίζουν) ένα ολοκληρωμένο χειμερινό τουριστικό προϊόν, με κατάλληλη για τους χειμερινούς μήνες τουριστική υποδομή, τις συμπληρωματικές υπηρεσίες εστίασης και αναψυχής, προγράμματα σχετικά με τα ειδικά ενδιαφέροντα των τουριστών, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου κ.λπ.

Άξονας Προτεραιότητας 6: Ασφάλεια Ενεργειακού Εφοδιασμού και Προώθηση της Απελευθέρωσης της Αγοράς Ενέργειας

Βασικοί στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 6 είναι:

- η ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, καθώς και η συμβολή στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη και τις προοπτικές διεύρυνσής της και
- η προώθηση, ενθάρρυνση και διευκόλυνση της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας της χώρας, σύμφωνα με τις σχετικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δύο αυτοί στόχοι ταυτίζονται με τις προτεραιότητες 1 και 2 που έχουν διατυπωθεί στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τον ενεργειακό τομέα.

Σε αυτό το πλαίσιο, το **Μέτρο 6.1 “Πρόσβαση σε εναλλακτικές πηγές τροφοδοσίας φυσικού αερίου”** (προϋπολογισμός 523,33 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει δύο μεγάλα έργα που αφορούν στην κατασκευή αγωγών διασύνδεσης του ελληνικού συστήματος με το ιταλικό και με το τουρκικό.

Επίσης για το φυσικό αέριο, το **Μέτρο 6.2 “Ενίσχυση της ευελιξίας, ευστάθειας και αξιοπιστίας του συστήματος φυσικού**

αερίου” (προϋπολογισμός 172,75 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει έργα που βελτιώνουν συνολικά την ευστάθεια και αξιοπιστία του συστήματος. Ειδικότερα, στο Μέτρο αυτό εντάσσονται: η αναβάθμιση της δυναμικότητας του σταθμού LNG της Ρεβυθούσας, η δημιουργία υπόγειας αποθήκης φυσικού αερίου, η εγκατάσταση σταθμών συμπίεσης στους αγωγούς υψηλής πίεσης και ο εκσυγχρονισμός λειτουργίας του συστήματος μεταφοράς.

Το **Μέτρο 6.3 “Ειδικές ενεργειακές υποδομές για τα νησιά και για την προώθηση των ΑΠΕ”** (προϋπολογισμός 317,47 εκατ. ευρώ) αποβλέπει στη βελτίωση της ποιότητας και αξιοπιστίας παροχής ηλεκτρισμού στις νησιωτικές περιοχές και στην κάλυψη ενεργειακών αναγκών τους με καινοτομικές λύσεις από κοινού με άλλες ανάγκες τους. Επιπλέον, στοχεύει στην προώθηση επενδύσεων ΑΠΕ σε περιοχές υψηλού δυναμικού της χώρας, όπου, όμως, το υφιστάμενο σύστημα μεταφοράς απαιτεί ενίσχυση ή/και το δίκτυο διανομής απαιτεί επέκταση ή ενίσχυση.

Τέλος το **Μέτρο 6.4 “Λειτουργία της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας”** (προϋπολογισμός 125,50 εκατ. ευρώ) στοχεύει στη διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης στην ελεύθερη αγορά ηλεκτρισμού (σύμφωνα με το ν. 2773/99, με τον οποίο εναρμονίστηκε η Ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 96/92), ενώ επιπλέον αποσκοπεί στην έγκαιρη προετοιμασία για τη δημιουργία καθεστώτος ελεύθερης αγοράς και για το φυσικό αέριο. Στο πλαίσιο αυτό, οι δράσεις του Μέρους 6.4 σχετίζονται με τη δημιουργία κατάλληλης υποδομής και την οργάνωση και λειτουργία του Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς (ΔΕΣΜΗΕ) και της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), με την αποκέντρωση των λογιστικών και οικονομικών συστημάτων της ΔΕΗ και με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο Δημόσιο και την ΔΕΠΑ, σχετικά με την προετοιμασία για την απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου.

Άξονας Προτεραιότητας 7: Ενέργεια και αειφόρος ανάπτυξη

Το **Μέτρο 7.1 “Διείσδυση φυσικού αερίου στον οικιακό και τριτογενή τομέα, σε νέους βιομηχανικούς καταναλωτές και στον τομέα των μεταφορών”** (προϋπολογισμός 310,97 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει: α) την εκτέλεση έργων για την ολοκλήρωση της κατασκευής των δικτύων χαμηλής πίεσης στην Αττική, τη Θεσσαλονίκη και τη Θεσσαλία, β) την αντικατάσταση των χρησιμοποιούμενων, σήμερα, υγρών καυσίμων, μέρους της ηλεκτρικής ενέργειας και πρώτης ύλης της παραγωγικής διαδικασίας, με φυσικό αέριο, καθώς και την προώθησή του σε μονάδες συμπαραγωγής στη βιομηχανία και γ) την εισαγωγή του φυσικού αερίου στις αστικές συγκοινωνίες, με τη δημιουργία περίπου 10 σταθμών τροφοδοσίας λεωφορείων, στην περιοχή της Αθήνας και τουλάχιστον ενός σταθμού στη Θεσσαλονίκη.

Το **Μέτρο 7.2 “Υποδομές ασφάλειας της αποθήκευσης και διακίνησης πετρελαιοειδών”** (προϋπολογισμός 91,40 εκατ. ευρώ) επικεντρώνεται σε έργα μεταφοράς ή/και υπογείωσης μεγάλων εγκαταστάσεων και δεξαμενών αποθήκευσης καυσίμων που βρίσκονται σήμερα στην περιοχή Περάματος Αττικής, καθώς και στην κατασκευή αγωγού τροφοδοσίας με καύσιμα του αεροδρομίου των Σπάτων, από τα διυλιστήρια της περιοχής Ελευσίνας-Κορίνθου.

Το **Μέτρο 7.3 “Αξιοποίηση φυσικών πόρων και υποστήριξη τήρησης περιβαλλοντικών δεσμεύσεων”** (προϋπολογισμός 62,70 εκατ. ευρώ) περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μελέτες αποτίμησης-καταγραφής και οικονομικής αξιοποίησης των ορυκτών πρώτων υλών και των υδάτινων πόρων, προώθηση νέων υλικών τεχνολογιών και νέων ορυκτών πόρων (με δυνατότητα συμμετοχής ΜΜΕ) και μελέτες και ενέργειες, που υποστηρίζουν την τήρηση των δεσμεύσεων της χώρας, σε σχέση με τις εκπομπές των

αερίων του θερμοκηπίου που προκύπτουν από ενεργειακές παρεμβάσεις.

Άξονας Προτεραιότητας 8: Ανθρώπινοι Πόροι

Το **Μέτρο 8.1 “Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του Τουρισμού”** (προϋπολογισμός 46,33 εκατ. ευρώ) αναφέρεται στην αναμόρφωση και ανασχεδιασμό του συνόλου της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και σε παρεμβάσεις για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, προβλέπεται η εκπόνηση Σχεδίου Δράσης, η ανάπτυξη δικτύου εθνικών και διεθνικών συνεργασιών, η διασύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή, η κατάρτιση για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η ανάπτυξη δράσεων δημοσιότητας και διάχυσης των αποτελεσμάτων της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το **Μέτρο 8.2 “Ανθρώπινοι πόροι στη Βιομηχανία και την Ενέργεια”** (προϋπολογισμός 65,15 εκατ. ευρώ) έχει στόχο την αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων υψηλών προσόντων στις μεταποιητικές επιχειρήσεις, τη βελτίωση της ικανότητας των επιχειρήσεων στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των στελεχών της Διοίκησης. Σε αυτό το πλαίσιο, αφορά δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων σε θέματα κατάρτισης, μεταφοράς τεχνογνωσίας και εξοικείωσης με το Διαδίκτυο.

Το τελευταίο Μέτρο του Άξονα 8, το **Μέτρο 8.3 “Ανθρώπινο ερευνητικό και τεχνολογικό δυναμικό”** (προϋπολογισμός 129,36 εκατ. ευρώ) αποτελείται από τις εξής δράσεις: α) εκπαίδευση νέων ερευνητών β) τοποθέτηση νέων ερευνητών σε επιχειρήσεις, γ) ένταξη στο ελληνικό Ε&Τ σύστημα ερευνητών από το εξωτερικό, δ) παρακολούθηση της αγοράς εργασίας και εντοπισμός ελλείψεων σε Ε&Τ ειδικότητες, ε) διαχείριση της έρευνας και της τεχνολογίας και στ) ειδικά τεχνολογικά ζητήματα.

Άξονας Προτεραιότητας 9: Τεχνική Βοήθεια

Ο Άξονας Προτεραιότητας 9 αποσκοπεί στην αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης, παρακολούθησης, ελέγχου, αξιολόγησης και εφαρμογής των δράσεων του ΕΠΑΝ, καθώς και στην προβολή και διάδοση των αποτελεσμάτων των δράσεων αυτών.

Το **Μέτρο 9.1 “Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ”** (προϋπολογισμός 118,55 εκατ. ευρώ) καλύπτει δράσεις Τεχνικής Βοήθειας για την τεχνική, οργανωτική και διοικητική υποστήριξη της υλοποίησης των Μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ (Άξονες Προτεραιότητας 1-7).

Τέλος, το **Μέτρο 9.2 “Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ”** (προϋπολογισμός 7,00 εκατ. ευρώ) απευθύνεται στην υποστήριξη της υλοποίησης των Μέτρων του Άξονα Προτεραιότητας 8.

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2000-2006”

Ι. Συνολική θεώρηση

Κατά την τελευταία τετραετία, η ελληνική οικονομία έχει σημειώσει σταθερή πρόοδο στις επιδόσεις της, ωστόσο χρειάζεται να ενισχύσει τις παραγωγικές ικανότητές της και να στηρίξει την ανταγωνιστικότητά της σε τρεις πυλώνες: την **καινοτομία / τεχνολογική αναβάθμιση**, την **επιχειρηματικότητα** και τη **βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού**. Η επιθυμητή ανταγωνιστικότητα είναι εκείνη που στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στην ποιοτική διάσταση του παραγωγικού συστήματος.

Μετά την ένταξη στην ΟΝΕ και με δεδομένες τις σημαντικές οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις, στο πλαίσιο ενός ανοικτού οικονομικού περιβάλλοντος, η προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στις πιέσεις του διεθνούς ανταγωνισμού αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση. Βραχυπρόθεσμα, το βάρος πέφτει, είτε στη μείωση του κόστους παραγωγής, είτε στη μείωση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων. Ωστόσο, μακροπρόθεσμα, ούτε η συνεχής μεταφορά του βάρους προσαρμογής στην αγορά εργασίας, ούτε η μείωση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων αποτελούν λύσεις, καθώς είτε επιδεινώνουν συνεχώς τη θέση των μισθωτών, είτε υπονομεύουν την ικανότητα των επιχειρήσεων να επενδύουν.

Κατά συνέπεια, η μοναδική μακροχρόνια λύση βρίσκεται στη βελτίωση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Η προσαρμογή της οικονομίας στις νέες συνθήκες προϋποθέτει την ενίσχυση των πολιτικών για τεχνολογική και οργανωτική αναβάθμιση του παραγωγικού συστήματος, τον εκσυγχρονισμό πεπα-

λαιωμένων παραγωγικών διαδικασιών, την αύξηση παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο πολιτικής, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το ρόλο της καινοτομίας, με την έννοια της εφαρμογής νέων τεχνολογιών, στην παραγωγική διαδικασία, προκειμένου να επιτυγχάνεται το επιθυμητό οικονομικό αποτέλεσμα, με παράλληλη προστασία και διεύρυνση της απασχόλησης. Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι στη σημερινή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, η καινοτομία ως έννοια, πρέπει, πέρα από τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας, να συνδέεται άμεσα με την αναβάθμιση του ανθρώπινου παράγοντα, την κινητικότητα στην εργασία με παράλληλη διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης και, τέλος, με την ενίσχυση τοπικών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην ενεργοποίηση των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, την αξιοποίηση νέων πηγών απασχόλησης και την προστασία των ανέργων.

Σχετικά με την ενίσχυση της **επιχειρηματικότητας**, άποψη της Ο.Κ.Ε. είναι ότι ο ρόλος του κράτους είναι ιδιαίτερα σημαντικός στη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Η έννοια του ευνοϊκού περιβάλλοντος αναφέρεται, τόσο στην επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας, όσο και στις μεταρρυθμίσεις που προωθούν, αφενός την επιχειρηματική δραστηριότητα και αφετέρου τη συγκρότηση θεσμών που ενισχύουν τις παραγωγικές ικανότητες της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος οφείλει να χαράσσει πολιτικές ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, που να ενσωματώνουν δράσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την απελευθέρωση

των αγορών, τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, τη στήριξη των επενδύσεων, την παροχή φορολογικών κινήτρων και την ενίσχυση της έρευνας και της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Είναι γεγονός ότι η χώρα βρίσκεται σε ιδιαίτερα ευνοϊκή περίοδο με τα κεφάλαια που εισρέουν από το Γ Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης. Ωστόσο, επιδίωξη πρέπει να είναι η διατήρηση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και μετά το τέλος του Γ Κ.Π.Σ. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να αυξηθούν οι άμεσες επενδύσεις -εγχώριες και ξένες- και να δημιουργηθεί ένα συνολικά ευνοϊκό κλίμα για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το ρόλο των ξένων επενδύσεων στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την εξασφάλιση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και την επίτευξη πραγματικής σύγκλισης. Η προσέλκυση ξένων επενδύσεων πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα της αναπτυξιακής πολιτικής, δεδομένου ότι οι ξένες επενδύσεις συμβάλλουν αποφασιστικά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αφού προωθούν επενδύσεις που ενισχύουν τις εξαγωγές και συντελούν στην υποκατάσταση των εισαγωγών, στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης.

Ωστόσο, στο σημείο αυτό η Ο.Κ.Ε. πρέπει να τονίσει ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας απαιτεί, πέρα από την προτεραιότητα προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, άμεση κινητοποίηση επιπλέον εγχώριων ιδιωτικών κεφαλαίων.

Αναμφισβήτητα οι πολύπλοκες και χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες και το υπάρχον φορολογικό σύστημα αποτελούν σοβαρά αντικίνητρα, κυρίως για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, αλλά και για την κινητοποίηση των εγχώριων επενδυτών. Επομένως, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δρομολογηθούν σύντομα οι απαραίτητες θεσμικές αλλαγές και νομοθετικές ρυθμίσεις, που θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην απλοποίηση

του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην τόνωση της επιχειρηματικότητας.

Κατά την άποψη της Ο.Κ.Ε., η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρωταρχική ευθύνη των ίδιων των επιχειρήσεων. Ευθύνη του κράτους είναι να άρει τα εμπόδια και να δημιουργήσει ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Όμως, με τη σταδιακή άρση των εμποδίων και τη δημιουργία ευνοϊκότερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος, οι επιχειρήσεις οφείλουν να κινητοποιηθούν και να πραγματοποιήσουν τις αλλαγές που απαιτούνται για να ανταποκριθούν με επάρκεια στον ανταγωνισμό.

Ο ελληνικός επιχειρηματικός κόσμος, στο σύνολό του, οφείλει να απαλλαγεί από νοοτροπίες και πρακτικές του παρελθόντος, να κατανοήσει την ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών στη δομή και τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων και να προσαρμόσει τη στρατηγική του στις νέες συνθήκες. Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον του διεθνούς ανταγωνισμού, όπου ο εθνικός προστατευτισμός σταδιακά εκλείπει και η επιβίωση της επιχείρησης είναι άμεσα συνυφασμένη με την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, οι ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν να επιταχύνουν τις διαδικασίες εκσυγχρονισμού και να δεσμευτούν για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, με έμφαση στην καινοτομία. Επίσης, στο ίδιο πλαίσιο, απαιτείται άμεση προσαρμογή της δομής και οργάνωσης των ελληνικών επιχειρήσεων στα σύγχρονα διεθνή πρότυπα.

Τέλος, ένας από τους σημαντικότερους συντελεστές για την ανάπτυξη, την αύξηση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας είναι **η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού και ο ρόλος των εργαζομένων στις προωθούμενες οργανωτικές αλλαγές των επιχειρήσεων**. Η επίτευξη της ανταγωνιστικότητας, που στηρίζεται στην ποιοτική διάσταση του παραγωγικού συστήματος,

είναι άμεσα συνυφασμένη, με στροφή από τη χρήση φτηνής εργασίας στη χρήση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης. Η εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης, σε συνδυασμό με την αναγκαία πρόβλεψη και προγραμματισμό της απασχόλησης και των ειδικοτήτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, αποτελούν βασικά μέτρα πρόληψης μεγάλου μέρους της μελλοντικής ανεργίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα” (ΕΠΑΝ) αποτελεί αναμφίβολα σημαντικότατο εργαλείο οικονομικής πολιτικής, σε αντιστοιχία με την Προτεραιότητα “Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας” του Γ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, με στόχο την αιεφόρο ανάπτυξη.

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της στις κατευθύνσεις και προτεραιότητες του ΕΠΑΝ, που κινούνται στο ίδιο πλαίσιο με το Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006 και επιθυμεί να προβεί στις ακόλουθες γενικές παρατηρήσεις επί του κειμένου του ΕΠΑΝ:

1. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την αναγνώριση του σημαντικότατου ρόλου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία και την ουσιαστική συμβολή τους στην οικονομική και κοινωνική συνοχή. Οι ΜΜΕ αποτελούν το βασικό κομμάτι της ελληνικής οικονομίας, με σημαντική συμβολή στο ΑΕΠ και την απασχόληση. Στην εποχή που χαρακτηρίζεται από τη διεθνοποιημένη οικονομία και τις ραγδαίες και συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις και αλλαγές, οι ΜΜΕ είναι εκείνες που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες για την προσαρμογή στα νέα δεδομένα. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσω της τεχνολογικής αναβάθμισης και της προ-

αγωγής του πνεύματος της οργανωτικής και εμπορικής καινοτομίας, είναι ο μόνος δρόμος για τη συμμετοχή των ΜΜΕ στη νέα οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, η αναγνώριση του ρόλου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η προσπάθεια δημιουργίας υποδομών και μηχανισμών για τη στήριξή τους, είναι δύο από τα θετικά σημεία του ΕΠΑΝ. Ωστόσο, θα πρέπει ίσως να επανεξετασθεί ο τρόπος κατάταξης των επιχειρήσεων, ούτως ώστε να μην εξαιρούνται, από μέτρα, επιχειρήσεις, οι οποίες με ευρωπαϊκά δεδομένα είναι μικρές ή μεσαίες.

2. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη συμφωνία της με τα μέτρα που προωθούνται για την απλοποίηση και αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Στόχος της απλοποίησης πρέπει να είναι η ελάφρυνση του διοικητικού βάρους των επιχειρήσεων. Η ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας απαιτεί ριζικό εκσυγχρονισμό του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των κρατικών δομών και ουσιαστική απλοποίηση των διαδικασιών ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Στο πλαίσιο της απλοποίησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων γραφειοκρατίας που δυσχεραίνουν σημαντικά την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας και πλήττουν καίρια την αξιοπιστία της Ελλάδας ως χώρας κατάλληλης για την υποδοχή ξένων επενδύσεων.

Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με την Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε.³, ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μία ουσιαστική απλοποίηση των διοικητι-

³ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε., για το “Πολυετές πρόγραμμα για τις επιχειρήσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα, 2001-2005”, CES 1403/2000.

κών διαδικασιών, δηλαδή να θεσπισθούν διαδικασίες που θα βασίζονται άμεσα στις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων και δεν θα λαμβάνουν υπόψη αποκλειστικά τις ανάγκες των διοικήσεων. Ωστόσο, η απλοποίηση των διαδικασιών δεν πρέπει να προκαλέσει τον εκφυλισμό των νομοθεσιών, ιδιαίτερα στον κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα.

3. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει την ικανοποίησή της για την αξιοποίηση της εμπειρίας του Β΄ ΚΠΣ και την οργάνωση του ΕΠΑΝ ως φυσική συνέχεια του προηγούμενου προγράμματος που ίσχυε, δεδομένου ότι έτσι εξασφαλίζεται η διαχρονικότητα ιδιαίτερων επιτυχημένων αναπτυξιακών πρακτικών, όπως η προώθηση των εταιρικών συνεργασιών, η ενίσχυση νέων επιχειρηματιών κ.λπ. Οι πρακτικές αυτές, εμπλουτισμένες με επιλέξιμες επεμβάσεις θα επιτρέψουν τη συνέχιση του ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος που υπάρχει τα τελευταία χρόνια στη χώρα⁴.
4. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα μέτρα που προβλέπονται στο ΕΠΑΝ για τη στήριξη και ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας (Άξονας Προτεραιότητας 2), αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων που εισάγει σημαντικές καινοτομίες. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η εισαγωγή νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Ταμείο Εγγυοδοσίας και τα Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών, τα οποία θα πρέπει να συμβάλλουν αποφασιστικά στη διευκόλυνση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ.
5. Η Ο.Κ.Ε. στηρίζει τη διαμόρφωση μίας συνδυασμένης δράσης παρεμβάσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Γ΄ Κ.Π.Σ. με βασική επιδίωξη, η εφαρμοζόμενη περιβαλλοντική πολιτική όχι μόνο να μην έχει αρνητικές επιπτώσεις σε όρους ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης, αλλά να καταστεί δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως μοχλός ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας⁵. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ο.Κ.Ε. είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένη από την έμφαση που δίνεται σε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και για την ποιότητα, ιδιαίτερα δε με την άμεση σύνδεσή τους με μέτρα για τις επιχειρήσεις.
6. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της στην ενίσχυση της εισαγωγής νέων τεχνολογιών και στις παραδοσιακές ή/και μικρές επιχειρήσεις. Η Ο.Κ.Ε. είναι πεπεισμένη ότι μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης υφίστανται και στους παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας, όπως η μεταποίηση και οι υπηρεσίες. Κρίνεται θετικά ότι στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ, οι τομείς αυτοί τυγχάνουν ανάλογης μεταχείρισης με τους τομείς νέας οικονομίας, προκειμένου να μπορέσουν να επωφεληθούν από την οικονομία της γνώσης, να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες και να καινοτομήσουν.
7. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ιδιαίτερα θετικά τις δράσεις για τη δικτύωση των επιχειρήσεων με φορείς έρευνας και επιθυμεί να τονίσει την ανάγκη μεγαλύτερης σύνδεσης της έρευνας με τους παραγωγικούς φορείς και ειδικότερα την ενεργή συμμετοχή επιχειρήσεων σε έργα έρευνας και τεχνολογίας. Η ενσωμάτωση της έρευνας και των νέων τεχνολογιών στην οικονομία μέσα από τη σύνδεσή της με τη λειτουργία των επιχειρήσεων είναι ακρογωνιαίος λίθος για την επίτευξη της νέας ανταγωνιστικότητας. Η έρευνα και η γνώση της τεχνολογίας

⁴ Γνώμη 30, για το "Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006. Μεταποίηση και Υπηρεσίες", Απρίλιος 1999.

⁵ Γνώμη 61, για το "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) 2000-2006", Νοέμβριος 2001.

πρέπει όχι μόνο να παράγεται μεμονωμένα, αλλά να αναπαράγεται, να αξιοποιείται και να μεταβιβάζεται στους φορείς οικονομικής δραστηριότητας. Η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει ότι η δικτύωση των επιχειρήσεων με τους φορείς έρευνας επιδιώχθηκε και σε προηγούμενα προγράμματα, αλλά με χαμηλούς βαθμούς επιτυχίας. Συνεπώς, κατά την εφαρμογή του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος χρειάζεται περαιτέρω προσπάθεια για τη δημιουργικότερη διασύνδεση των φορέων έρευνας με τις επιχειρήσεις.

Μέσα από την ανάπτυξη συνεργασιών επιτυγχάνεται η ταχύτερη μεταφορά γνώσεων και δημιουργείται πλαίσιο επικοινωνίας που ευνοεί την ανάπτυξη καινοτομιών και την ουσιαστική βελτίωση της λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Στην κατεύθυνση αυτή, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αναγκαία τη συνεργασία και συμβολή των εκπροσώπων των εργαζομένων στο σχεδιασμό και ανάπτυξη των καινοτομιών και των αναγκαίων οργανωτικών αλλαγών, που θα συμβάλλουν στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων, στα πλαίσια ενός σύγχρονου ανταγωνιστικού και ποιοτικού στόχου.

8. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ως ιδιαίτερα σημαντική την προσπάθεια βελτίωσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού όλων των κλάδων και την αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων με υψηλό επίπεδο γνώσεων, ώστε να μετεξελιχθεί η ελληνική οικονομία σε οικονομία έντασης γνώσης. Η διαμόρφωση ενός συνολικά αναβαθμισμένου παραγωγικού συνόλου δεν μπορεί παρά είναι αποτέλεσμα της αναβαθμισμένης αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.
9. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της στην προσπάθεια για εξασφάλιση της συνοχής, της συνέργειας και του

αποτελεσματικού συντονισμού του προγράμματος με τα άλλα επιχειρησιακά προγράμματα (και, ιδιαίτερα, όσον αφορά στις δράσεις αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, με εκείνα που αφορούν την Κοινωνία της Πληροφορίας, καθώς και εκείνα που υλοποιούνται από τα Υπουργεία Εργασίας και Παιδείας).

10. Η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει ότι η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αλλαγές που συντελούνται, με σοβαρές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα του συνόλου της οικονομίας, αλλά και στις επιχειρήσεις. Το νέο πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς ενέργειας δημιουργεί νέες ευκαιρίες επιχειρηματικής δραστηριότητας και είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τη χώρα οι μεγάλες επενδύσεις που σχεδιάζεται να πραγματοποιηθούν, κυρίως στην εξοικονόμηση ενέργειας.
11. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να επισημάνει ότι η κατανομή των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα" παρουσιάζεται πιο ακριβής από προηγούμενα Προγράμματα, καθώς υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε πολλές ομάδες-κατηγορίες επιχειρήσεων (μικρές, μεσαίες, παραδοσιακές, παραδοσιακές που εφαρμόζουν νέες τεχνολογίες κ.λπ.). Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η προώθηση συγκεκριμένων στόχων για κάθε ομάδα και ευκολότερη η εκτίμηση των αποτελεσμάτων, σε σύγκριση με τους πόρους που διατίθενται.
12. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την έμφαση που έχει δοθεί στην περιφερειακή διάσταση του ΕΠΑΝ, με την οποία μπορεί να εξασφαλιστεί καλύτερη περιφερειακή κατανομή των πόρων. Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. φρονεί ότι στο στάδιο της εφαρμογής θα πρέπει να υπάρξει

μέριμνα, ώστε να μην χαθούν πόροι λόγω ποσοστώσεων που δεν θα ήταν δυνατόν να απορροφηθούν.

Συμπερασματικά, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι το ΕΠΑΝ έχει διαμορφωθεί σωστά, προβλέπει καινοτομίες και προσπαθεί να αποφύγει λάθη του παρελθόντος. Το σημαντικό όμως θέμα είναι η συνεπής εφαρμογή του, με βάση τις γραμμές που προδιαγράφονται στο πρόγραμμα.

Πέραν της προηγηθείσας συνολικής θεώρησης, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να εκφράσει μία σειρά παρατηρήσεων επί των τεσσάρων τομέων παρέμβασης του ΕΠΑΝ:

II. Μεταποίηση - Υπηρεσίες

1. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της όσον αφορά την επιδιωκόμενη παραγωγική ανασυγκρότηση και τεχνολογική αναβάθμιση στον Τομέα Μεταποίησης - Υπηρεσιών, που επιδιώκεται μέσω της ενίσχυσης των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν και της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών.

2. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να επαναλάβει την ήδη εκφρασθείσα θέση της⁶ για την αναγκαιότητα της διασύνδεσης των δράσεων που αφορούν στον τομέα της Μεταποίησης - Υπηρεσιών με τις εθνικές, περιφερειακές και κοινοτικές πολιτικές προωθώντας ολοκληρωμένες επιχειρησιακές δράσεις, στις οποίες ενσωματώνονται:

- η δημιουργία απασχόλησης και εξειδίκευσης, μέσω κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων,

- η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, που αποτελούν ένα ισχυρό και δυναμικό κομμάτι της ελληνικής οικονομίας,
- η δημιουργία ενός πλέγματος υποστηρικτικών υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, για την εκμετάλλευση των εμπορικών δυνατοτήτων, με έμφαση στο ηλεκτρονικό εμπόριο και στην δικτύωση των επιχειρήσεων και
- η προστασία του περιβάλλοντος και η διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης του βιομηχανικού τομέα, όπου οι ΜΜΕ έχουν ιδιαίτερο ρόλο.

3. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει και πάλι την άποψη που έχει εκφράσει σε προηγούμενη Γνώμη⁷, σχετικά με την αναγκαιότητα της ενίσχυσης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες αλλά και τις πραγματικές ανάγκες αυτών των επιχειρήσεων. Το κύριο στοιχείο που πρέπει να τύχει της προσοχής της Πολιτείας είναι να φτάσουν τα κονδύλια πραγματικά στις ΜΜΕ, είτε αφορούν γενικές και συλλογικές δράσεις, είτε ατομικές των επιχειρηματιών. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να τονίσει ότι, προκειμένου να αποφευχθούν διολισθήσεις κονδυλίων του Γ΄ ΚΠΣ από τις ΜΜΕ προς άλλες κατευθύνσεις, θα πρέπει όχι μόνο να υπάρχει σαφής προορισμός για Μικρές και Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις, αλλά και συστηματικός έλεγχος της εφαρμογής.

4. Η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι θα πρέπει να ολοκληρωθούν, σε σύντομο χρονικό διάστημα, όλες οι απαραίτητες ενέργειες, ώστε να υπάρξει εναρμόνιση της φιλοσοφίας των δράσεων του ΕΠΑΝ με τον αναπτυξιακό νόμο, έτσι ώστε να εξασφα-

⁶ Γνώμη 36, για το "Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006", Δεκέμβριος 1999.

⁷ Γνώμη 62, για τις "Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις - Το παρόν και το μέλλον", Οκτώβριος 2001.

λίζονται με πιο αποτελεσματικό τρόπο τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

5. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί επιβεβλημένη την προώθηση των επιχειρηματικών συνεργασιών και την ανάπτυξη δικτύων μεταξύ των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι αποτελούν το καλύτερο μέσο για να μπορέσουν να ανταποκριθούν οι μικρές επιχειρήσεις στις νέες προκλήσεις, που θέτουν τόσο η διεθνοποίηση όσο και η τεχνολογική ανάπτυξη. Η δικτύωση ευνοεί τον καλύτερο καταμερισμό εργασίας μεταξύ παραγωγικών μονάδων, ευνοεί την ταχύτερη μεταφορά των γνώσεων και ευνοεί επίσης τη δημιουργία ενός πλαισίου επικοινωνίας, όπου είναι γόνιμο το έδαφος για την ανάπτυξη καινοτομιών.

Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. φρονεί ότι δεν αρκεί η προώθηση των επιχειρηματικών συνεργασιών, μέσω προγραμμάτων χρηματοδότησης, αλλά επιβάλλεται η ενημέρωση των επιχειρήσεων για τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν από τις δικτυώσεις, ώστε να συντελεσθεί σταδιακή αλλαγή της νοοτροπίας του επιχειρηματικού κόσμου και βελτίωση του κλίματος συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων.

6. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί ότι η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας απαιτεί την ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου και συμμετοχών, και επιθυμεί να τονίσει την ιδιαίτερη σημασία αυτών των χρηματοδοτικών μέσων, κυρίως για την εκκίνηση επιχειρήσεων και για ΜΜΕ, που αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα πρόσβασης στη χρηματοδότηση.
7. Η Ο.Κ.Ε. τάσσεται υπέρ των δράσεων που στοχεύουν στην αλλαγή της επιχειρηματικής συμπεριφοράς, ώστε να συνεισφέρει στην αναβάθμιση του

τεχνολογικού και ανθρώπινου παράγοντα μέσα στην επιχείρηση. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα συγκεκριμένων ομάδων πληθυσμού όπως των νέων, των γυναικών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, θεωρείται εύστοχη αλλά και αναγκαία, καθώς πρόκειται για ομάδες που αντιμετωπίζουν αυξημένες δυσκολίες ένταξης στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι πέρα από τη χρηματοδότηση για την εκκίνηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα στη διάμορφωση προγραμμάτων κατάρτισης των γυναικών, των νέων και άλλων μειονεκτούντων κατηγοριών, στον τομέα της δημιουργίας επιχειρήσεων, καθώς και στη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας στα σχολεία.

8. Για την ουσιαστική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, επιβάλλεται η αντιμετώπιση του προβλήματος της μη ικανοποιητικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης με την παραγωγή. Σε αυτή τη λογική, η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την προσπάθεια προσαρμογής στις διαπιστωμένες ανάγκες της αγοράς και την έμφαση σε νέα τεχνολογικά επαγγέλματα, για τα οποία δεν έχει εκδηλωθεί ακόμα ζήτηση.

Από την πλευρά του παραγωγικού συστήματος, ο επιχειρηματικός κόσμος έχει την υποχρέωση να συμβάλλει στην οικοδόμηση αυτής της διασύνδεσης, παρέχοντας στους εργαζόμενους τη δυνατότητα να λαμβάνουν την επιθυμητή και αναγκαία κατάρτιση. Επίσης, οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενημερώνουν την αγορά, αλλά και τα εκπαιδευτικά συστήματα, για τις ανάγκες σε εξειδικευμένο προσωπικό τακτικά και υπεύθυνα, ώστε να δημιουργηθεί

σταδιακά ένα υπόβαθρο συνεργασίας, με στόχο τον προγραμματισμό και την οργάνωση ειδικοτήτων κατάρτισης, με βάση τις ανάγκες της αγοράς.

9. Σχετικά με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος, η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με την έμφαση που δίνεται στην υλοποίηση δράσεων, που θα καλύψουν το παρουσιαζόμενο σήμερα περιβαλλοντολογικό έλλειμμα και οι οποίες εκφράζονται είτε μέσω επενδύσεων, που αφορούν κατά κύριο λόγο μεμονωμένες μονάδες, είτε μέσω επενδύσεων υποδομής.

III. Έρευνα και Τεχνολογία

1. Η ικανότητα των επιχειρήσεων, να καινοτομούν και να αξιοποιούν τα αποτελέσματα της έρευνας, είναι καθοριστική για την ανταγωνιστικότητά τους και για την πορεία τους στη νέα οικονομία.

Στην Ελλάδα, η χρηματοδότηση της έρευνας βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ ιδιαίτερα χαμηλός είναι και ο αριθμός των ευρεσιτεχνιών. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.), η Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Επιστημονική Έρευνα και Τεχνολογία (ΑΕΔΕΤΕ) - η οποία εκφράζει τη συνολική δαπάνη για Έρευνα και Τεχνολογία, που πραγματοποιείται στην επικράτεια μίας χώρας στη διάρκεια ενός έτους - ως ποσοστό του ΑΕΠ βρισκόταν στο 0,51% για το 1997, όταν ο αντίστοιχος κοινοτικός μέσος όρος ήταν 1,82%⁸. Βάσει αυτού, η Ελλάδα κατα-

τάσσεται στην τελευταία θέση, μεταξύ των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης, στην Ελλάδα είναι πολύ περιορισμένη η πρόσβαση των επιχειρήσεων στην έρευνα και στην καινοτομία. Χαρακτηριστικό είναι ότι η Ελλάδα μαζί με την Πορτογαλία παραμένουν οι μόνες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες η συνεισφορά των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση της ΑΕΔΕΤΕ κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (περίπου 20%), μακράν των πρωτόπων Ιρλανδίας και Σουηδίας (άνω του 65%). Αντίστοιχα, χαμηλό είναι και το ποσοστό συμμετοχής των επιχειρήσεων στην εκτέλεση της ΑΕΔΕΤΕ (25,55% το 1997, έναντι 62,9% του κοινοτικού μέσου όρου)⁹.

Ένα πρόσθετο στοιχείο είναι ότι, ενώ υπάρχουν στη χώρα κάποια ερευνητικά και τεχνολογικά κέντρα υψηλού επιπέδου, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Παράλληλα, οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν συνδέονται με ερευνητικά κέντρα, ούτε πραγματοποιούν έρευνα με στόχο την καινοτομία. Ωστόσο, εμπειρικά στοιχεία, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αποκαλύπτουν ότι υπάρχουν πτυχές της διαδικασίας ανάπτυξης των καινοτομιών, που δεν ταυτίζονται με την έρευνα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πρόσφατη Εθνική Απογραφή Καινοτομίας των Επιχειρήσεων¹⁰, κατά την τελευταία δεκαετία, έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός καινοτόμων επιχειρήσεων στην ελληνική μεταποίηση και

⁸ "Η Έρευνα στην Ελλάδα 1994-1998", Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

⁹ "Η Έρευνα στην Ελλάδα 1994-1998", Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

¹⁰ "Εθνική Απογραφή Καινοτομίας των Επιχειρήσεων 1994-1998", Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 2001.

στις υπηρεσίες. Όμως, πολύ μικρό ποσοστό των καινοτόμων επιχειρήσεων ασχολούνται με την έρευνα.

Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω αποτύπωση, η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει ότι θεωρεί εξαιρετικά σημαντικές τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ για τη μεγέθυνση και εξισορρόπηση του συστήματος έρευνας και τεχνολογίας. Ιδιαίτερα σημαντικές, κρίνει η Ο.Κ.Ε. τις δράσεις για τις επιχειρήσεις, καθώς η εντατικοποίηση της έρευνας και των παρεμφερών δραστηριοτήτων (μεταφορά τεχνολογίας, διάδοση, ενημέρωση κ.λπ.) στο εσωτερικό των επιχειρήσεων, είναι καθοριστική για την ανταγωνιστικότητά τους. Επίσης, θετικά κρίνει η Ο.Κ.Ε. ότι, στη χρηματοδότηση των σχετικών δράσεων, προβλέπεται σημαντική συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, που ξεπερνά το 40% της συνολικής δαπάνης¹¹.

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της, σχετικά με τον ειδικότερο στόχο που τίθεται για τον Τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας για ποιοτική ανταγωνιστικότητα, μέσω της ενθάρρυνσης της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, με βάση συνεκτικά τεχνο-οικονομικά δίκτυα.

2. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να επαναλάβει τις ήδη εκφρασμένες επισημάνσεις-προτάσεις της (Γνώμη Ο.Κ.Ε. για το “Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006”), που αφορούν:
 - Την ανάληψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη μεγιστοποίηση της ιδιω-

τικής συμμετοχής, με άρση των διαδικαστικών αντικινήτρων που έδρασαν ανασταλτικά στην ουσιαστική συμμετοχή των επιχειρήσεων.

- Τη θεσμοθέτηση ενιαίας αντιμετώπισης επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων, σε ό,τι αφορά στην εξασφάλιση της καλής εκτέλεσης των έργων.
3. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι απαιτείται η δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημιακών, των ερευνητών και του επιχειρηματικού κόσμου. Η δημιουργία αυτού του κλίματος εμπιστοσύνης εξαρτάται άμεσα από τη δημιουργία ευνοϊκών διαρθρωτικών συνθηκών: δημιουργία δικτύου ενδιάμεσων φορέων στα πανεπιστήμια με τα οποία συνεργάζονται επιχειρηματίες, μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρηματιών στον καθορισμό των ερευνητικών προτεραιοτήτων κ.λπ.¹².
 4. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί πολύ θετική την πρόβλεψη του ΕΠΑΝ για εμπορευματοποίηση των προϊόντων της έρευνας, η οποία μπορεί να συμβάλλει στη διεύρυνση της συνεργασίας ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων.
 5. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με την άποψη που έχει εκφράσει η Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε.¹³, ότι η ολοκλήρωση της ενίσχυσης για την πολιτική κατάρτισης και την πολιτική έρευνας αποτελεί την απαραίτητη επένδυση, προκειμένου να διασφαλισθεί η ανταγωνιστικότητα και η ανάπτυξη του οικονομικού συστήματος και η προσαρμογή της επανειδίκευσης των ανθρώπινων πόρων στις συνεχείς

¹¹ Βλ. Παράρτημα της Γνώμης, Πίνακας 2.

¹² Βλέπε, επίσης, Γνώμη 59, για το “Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης 2000-2006 - ΕΠΕΑΚ II”, Οκτώβριος 2001.

¹³ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε. για την “Ενίσχυση της συνοχής και της ανταγωνιστικότητας μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας”, CES 1440/1998.

τεχνολογικές προόδους, με σκοπό να αποφευχθούν φαινόμενα κοινωνικής απομόνωσης και αποκλεισμού.

IV. Τουρισμός

1. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να εκφράσει τη σύμφωνη γνώμη της, όσον αφορά στους στόχους που τίθενται και στα μέτρα που προωθούνται για την διατήρηση του μεριδίου της χώρας στη διεθνή τουριστική αγορά, καθώς επίσης για την ανασυγκρότηση και τον εμπλουτισμό των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα, οικοδομώντας παράλληλα νέα πλεονεκτήματα.
2. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τη συμβολή του Τουρισμού στην απασχόληση και σημειώνει ότι η τουριστική ανάπτυξη, σε πολλές περιοχές της χώρας, μπορεί να δώσει διέξοδο σε σημαντικά κοινωνικά προβλήματα (ανεργία, απασχόληση νέων και γυναικών, κ.λπ.).
3. Η Ο.Κ.Ε. έχει διατυπώσει και σε προηγούμενη Γνώμη¹⁴ την ανάγκη προσανατολισμού της τουριστικής πολιτικής προς την υψηλή ποιότητα αντί προς τη χαμηλή τιμή, καθώς και την ανάγκη αντιμετώπισης του φαινομένου της εποχικότητας, η οποία αποτυπώνεται ικανοποιητικά στις δράσεις του ΕΠΑΝ. Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την ανάληψη δράσεων αναβάθμισης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς που συνθέτουν το τουριστικό προϊόν.
4. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τις δράσεις για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακό, πολιτιστικό,

αγροτουρισμό και λοιπές μορφές εναλλακτικού τουρισμού), την οποία θεωρεί επιβεβλημένη.

5. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί πολύ εύστοχη την προσπάθεια διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, με στοχοθετημένη κατανομή πόρων, ανάλογα με το είδος του προϊόντος.
6. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να επισημάνει ότι μαζί με την ανάπτυξη υποδομών υψηλού επιπέδου, η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του τουριστικού κλάδου αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση για να ανταποκριθεί ο ελληνικός τουρισμός στις διεθνείς προκλήσεις.

V. Ενέργεια και Φυσικοί Πόροι

1. Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της, όσον αφορά στον στόχο που τίθεται για την βελτίωση της συνεισφοράς του Τομέα Ενέργεια-Φυσικοί Πόροι, ως εργαλείων αύξησης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων που απορρέουν, τόσο από την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. όσο και από τις διεθνείς συμβάσεις.
2. Η Ο.Κ.Ε., προκειμένου να αντιμετωπισθούν θέματα καθυστέρησης που παρατηρήθηκαν στο Β' Κ.Π.Σ. με επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας και ενόψει και των νέων κανονισμών των διαρθρωτικών Ταμείων, θέτει εκ νέου θέμα προσμέτρησης του βαθμού ωρίμανσης κάθε έργου, ως κριτηρίου για την έγκριση της έναρξης υλοποίησής του, κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο υποβολής (Γνώμη 36 για το "Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006").

¹⁴ Γνώμη 36, για το "Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006", Δεκέμβριος 1999.

3. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κρίσιμο το θέμα που έχει ήδη προκύψει, από την αδυναμία υλοποίησης των μεγάλων επενδυτικών έργων από ιδιώτες. Η σημαντική καθυστέρηση, που έχει παρουσιαστεί με την καθυστέρηση καθορισμού τιμής για το φυσικό αέριο, θέτει σε κίνδυνο όλο τον προγραμματισμό του ΕΠΑΝ, ενώ η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας κινδυνεύει να παραμείνει στα χαρτιά.

Λ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

Μέτρο 1.1. “Βιομηχανικές, Τεχνολογικές και Επιχειρηματικές Υποδομές”

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι πρέπει να εξετασθούν και να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ και, ειδικότερα, στην περιοχή της Αττικής, όπου η διαθεσιμότητα γης είναι περιορισμένη και το κόστος πολύ υψηλό.

Η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι, λόγω της φυσιογνωμίας τους, μια κατηγορία των ΜΜΕ με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά το μικρό μέγεθος και τον οικογενειακό χαρακτήρα θα αντιμετωπίσει δυσκολίες στην μετεγκατάσταση εκτός του ιστού πόλης, αν δεν υπάρξουν συνοδευτικά μέτρα υποστήριξης και οργανωμένοι θύλακες υποδοχής.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει να εξεταστεί, στα πλαίσια του Μέτρου, η δυνατότητα παραμονής βιοτεχνικών μονάδων με οργάνωση θυλάκων ή ΒΙΟΠΑ, εντός του οικιστικού ιστού.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αναγκαία τη θέσπιση κριτηρίων για την χωροταξική κατανομή των παρεμβάσεων, με ταυτόχρονη προώθηση καινοτομικών δράσεων, όπως οι συμπληρωματικές υπηρεσίες υποστήριξης εντός των βιομηχανικών περιοχών π.χ. υπηρεσίες υγιεινής και ασφάλειας, κοινής φύλαξης, κατάρτισης, υπηρεσίες μηχανογράφησης και δικτύωσης, νομικών και χρηματοοικονομικών συμβουλών, υπηρεσίες προώθησης της επιχειρηματικότητας.

Μέτρο 1.2. “Εθνικό Σύστημα Ποιότητας”

Η Ο.Κ.Ε. αναγνωρίζει τη σημασία της ολοκληρωμένης ενεργοποίησης του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας. Στη σύγχρονη διεθνοποιημένη οικονομία, όπου ο ανταγωνισμός ξεπερνάει τα εθνικά σύνορα και οι

επιχειρήσεις καλούνται να λειτουργήσουν ακολουθώντας τα διεθνή πρότυπα ποιότητας, η ελληνική οικονομία παρουσιάζει σημαντικές υστερήσεις, σε θέματα ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Το θεσμικό πλαίσιο και οι υποδομές διασφάλισης ποιότητας παρουσιάζουν ελλείψεις και οι περισσότερες επιχειρήσεις εξακολουθούν να παράγουν προϊόντα χαμηλής ποιότητας και να λειτουργούν χωρίς κάποιο είδος πιστοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η ολοκλήρωση της εθνικής υποδομής ποιότητας και η σύγκλιση της με εκείνη των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί αναμφίβολα σημαντική προϋπόθεση για την ουσιαστική πρόοδο στα θέματα ποιότητας.

Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να τονίσει ότι, εκτός από την ενίσχυση της υποδομής και τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και του επιχειρηματικού κόσμου σε θέματα ποιότητας. Είναι γεγονός ότι χρειάζεται ριζική αλλαγή νοοτροπίας της ελληνικής κοινωνίας και η ουσιαστική καλλιέργεια της κουλτούρας της ποιότητας. Με αυτόν τον τρόπο, οι μεν καταναλωτές θα μάθουν να επιζητούν και να απαιτούν την ποιότητα σε όλα τα προϊόντα και υπηρεσίες, οι δε επιχειρηματίες θα συνειδητοποιήσουν ότι οφείλουν να παρέχουν προϊόντα υψηλών προδιαγραφών, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της αγοράς.

Μέτρο 1.4 “Δομές Υποστήριξης ΜΜΕ”

Στο πλαίσιο του Μέτρου 1.4, συνδυάζονται η χρηματοδότηση της δημιουργίας Κέντρων Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ), ενός Εθνικού Παρατηρητηρίου ΜΜΕ και ενός Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας.

Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να τονίσει ότι οι δράσεις αυτές συνιστούν σημαντική καινοτομία, καθώς πρόκειται για την πρώτη προσπά-

θεια να συνδυαστεί η συστηματική μελέτη των ζητημάτων της ανταγωνιστικότητας από έναν ανεξάρτητο φορέα, με την άσκηση εξειδικευμένης πολιτικής μέσω των ΚΕΤΑ, ενώ δημιουργείται και ένα συμβούλιο, το οποίο θα αξιολογεί τα ζητήματα ανταγωνιστικότητας και θα κάνει προτάσεις πολιτικής.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2

Στήριξη και Ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας

Μέτρο 2.2. “Αναβάθμιση καταλυμάτων & ενίσχυση μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων”

Στη Δράση 2.2.2 “Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98”, εντάσσεται, μεταξύ άλλων, ο εκσυγχρονισμός των πολύ μικρών ξενοδοχείων όλων των τάξεων δυναμικότητας κάτω των 30 κλινών. Θα ήταν χρήσιμο να διερευνηθεί η δυνατότητα αύξησης αυτού του ορίου δυναμικότητας, δεδομένου ότι για τα μικρά ξενοδοχεία που ξεπερνούν τις 30 κλίνες και μπορούν να ενταχθούν στον Αναπτυξιακό Νόμο, η υπαγωγή τους σε αυτόν είναι ασύμφορη, σε σχέση με το μέγεθος της επιχείρησης και των επενδύσεων που πραγματοποιούν.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4

Τεχνολογική Καινοτομία και Έρευνα

Μέτρο 4.5. “Κοινοπραξίες Έρευνας και τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας”

Το Μέτρο 4.5., που προβλέπει τη χρηματοδότηση συνεργασίας ερευνητικών και παραγωγικών φορέων, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό. Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. θέλει να επισημάνει ότι οι τομείς που έχουν επιλεγεί δεν είναι αναγκαστικά οι μόνοι, διότι θα

ήταν αναγκαίο να υπάρξουν τέτοιες συνεργασίες και σε παραδοσιακούς κλάδους της μεταποίησης, που ανακτούν δυναμισμό όταν ενσωματώνουν δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 8

Ανθρώπινοι Πόροι

Μέτρο 8.1. “Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον Τομέα του Τουρισμού”

Το Μέτρο 8.1. περιλαμβάνει μελέτες για την αναβάθμιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης, βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών, σύνδεση των προγραμμάτων με την παραγωγή και ειδικές ενέργειες κατάρτισης, οι οποίες προστρέχουν στις ενισχύσεις άλλων Μέτρων του ΕΠΑΝ. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το συγκεκριμένο Μέτρο αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων, το οποίο, εφόσον εφαρμοσθεί με συνέπεια, θα συντελέσει ουσιαστικά στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα του τουρισμού και στην συνολική αναβάθμιση του κλάδου.

Μέτρο 8.2. “Ανθρώπινοι πόροι στη Μεταποίηση & Υπηρεσίες”

Το συγκεκριμένο Μέτρο δρομολογεί την επιδότηση ενεργειών κατάρτισης, σε συνδυασμό με επιδοτήσεις τεχνολογικής ή άλλης αναβάθμισης των επιχειρήσεων. Η Ο.Κ.Ε. θέλει να επισημάνει ότι το Μέτρο αυτό ακολουθεί τη λογική του αντίστοιχου μέτρου του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας (ΕΠΒ) του Β΄ Κ.Π.Σ. το οποίο παρουσίαζε σημαντικές αδυναμίες και η εφαρμογή του απέτυχε σχεδόν ολοκληρωτικά. Ειδικότερα, η εφαρμογή ενεργειών κατάρτισης, στο πλαίσιο του ΕΠΒ, δεν έφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, λόγω της ανεπάρκειας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και λόγω της έλλειψης συστηματικών γνώσεων, σχετικά με τις ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό.

Ε. ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι, στην κατεύθυνση της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να συνδυάζει οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους, με την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού και τεχνολογικού εξοπλισμού της ελληνικής οικονομίας, η οποία θα οδηγήσει στην αύξηση του προϊόντος και της παραγωγικότητας, μέσα σε συνθήκες κοινωνικής δικαιοσύνης, με δίκαιη κατανομή του εισοδήματος και με αύξηση της κατανάλωσης και των επενδύσεων.
2. Εφόσον το Γ Κ.Π.Σ. θέτει ως προτεραιότητα την ανταγωνιστικότητα, πρέπει όλα τα μέτρα και οι επιμέρους δράσεις να συμβάλλουν στη βελτίωσή της. Γι' αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναζητηθεί μέθοδος που θα εκτιμά τη συμβολή κάθε πρότασης στην ανταγωνιστικότητα και με βάση την εκτίμηση αυτή να αξιολογείται η σημασία της, όπως περίπου αξιολογείται η συμβολή στην απασχόληση.
3. Η συγχώνευση των τομεακών προγραμμάτων της Βιομηχανίας, της Ενέργειας και της Τεχνολογίας, του Τουρισμού και του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Φυσικό Αέριο", σε ένα ενιαίο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, είναι θετικό και καινοτόμο στοιχείο. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αντιμετωπίζεται ως πρόκληση, με πολύπλευρο χαρακτήρα, που απαιτεί την άσκηση πολιτικής με ενιαίο και ολοκληρωμένο τρόπο. Ωστόσο, θα ήταν σκόπιμο, κατά την προκήρυξη των δράσεων του ΕΠΑΝ, να δίνεται η δυνατότητα υποβολής πολυτομεακών προτάσεων στους ενδιαφερόμενους φορείς¹⁵.
4. Στο ΕΠΑΝ οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζονται με βάση σειρά κριτηρίων, στα οποία όμως δεν περιλαμβάνονται τα κλαδικά χαρακτηριστικά τους. Η επιλογή αυτή ευθυγραμμίζεται με την προσέγγιση της άσκησης οριζόντιων πολιτικών, που εφαρμόζεται κατά την τελευταία δεκαετία στη χώρα και σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η επιλογή αυτή δεν πρέπει να παρεμποδίζει να προδιαγράφονται οι βασικές προτεραιότητες κατά γενικούς τομείς, όπως του Εμπορίου, της Μεταποίησης και των Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν χρήσιμο, στην πορεία, να διερευνηθούν, ειδικότερα, σε ποιους κλάδους της μεταποίησης και των υπηρεσιών έχουν αναπτυχθεί παράλληλα ερευνητικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες και σε ποιους όχι, ενώ κάτι τέτοιο θα ήταν επιθυμητό. Θα έπρεπε επίσης να αξιολογηθεί ποιοι κλάδοι ευνοούνται από δραστηριότητες εφαρμοσμένης έρευνας και ποιοι θα μπορούσαν να ευνοηθούν από βασική έρευνα, η οποία διαμορφώνει ένα υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό, που είναι αξιοποιήσιμο, με διαφορετικούς τρόπους και από ειδικούς κλάδους.
5. Αλλαγή στην αναπτυξιακή πολιτική θα συνιστούσε η διαμόρφωση μιας αναπτυξιακής στρατηγικής, που θα περιλάμβανε επιλογές δυνατοτήτων ανάπτυξης σε επίπεδο τομέων και κλάδων, αλλά και την παρουσίαση των μακροπρόθεσμων προϋποθέσεων σε

¹⁵ Γνώμη 30, "Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006. Μεταποίηση και Υπηρεσίες", Απρίλιος 1999.

ό,τι αφορά το ανθρώπινο δυναμικό, τις υποδομές, τις υπηρεσίες και τις μεθόδους των εξειδικευμένων πολιτικών.

6. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κρίσιμη τη συγκρότηση μίας ολοκληρωμένης πολιτικής στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, που να ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες, τις προβλεπόμενες και τις προγραμματισμένες ανάγκες. Μια τέτοια πολιτική απαιτεί γνώση των αναγκών, συνεργασία κρατικών και κοινωνικών φορέων, καθώς και ικανούς φορείς υλοποίησής της.
7. Επίσης, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων προϊόντων, χρειάζεται, εκτός των άλλων, την ύπαρξη μίας ερευνητικής πολιτικής, η οποία να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες σε νέα γνώση των υπαρκτών αναπτυσσόμενων κλάδων, αλλά και αυτών που είναι δυνατόν να αναπτυχθούν μελλοντικά.
8. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει και παρεμβάσεις σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως εκείνων των “φθινουσών βιομηχανικών περιοχών”, οι οποίες επιδιώκουν να βρουν νέες δραστηριότητες στη βιομηχανία ή τις υπηρεσίες, για την απασχόληση ανέργου εργατικού δυναμικού και για να ανανεώσουν, σε τοπικό επίπεδο, την αναπτυξιακή δυναμική.
9. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η προσπάθεια βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, που επιχειρείται με τις παρεμβάσεις του ΕΠΑΝ, είναι αξιόλογη. Ωστόσο, συμπληρωματικά, στις δράσεις αυτές πρέπει να ληφθούν ουσιαστικά μέτρα για τη μείωση της γραφειοκρατίας και την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δημόσιου τομέα, με την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών.
10. Επίσης, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, κρίνεται αναγκαίο να δρομολογηθεί πολιτική μεταρρύθμισης του φορολογικού συστήματος, καθώς και των επενδυτικών κινήτρων που παρέχονται μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου. Σχετικά έχει εκφρασθεί η Ο.Κ.Ε. στη Γνώμη “Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων” (Γνώμη 14 / Φεβρουάριος 1999).
11. Η έλλειψη διαθέσιμου κεφαλαίου συνιστά ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για την δημιουργία και την επέκταση των επιχειρήσεων. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι πρέπει να ενισχυθεί η δημιουργία καταλληλότερων μορφών χρηματοδότησης, όπως η χρηματοδότηση με συμμετοχή στο κεφάλαιο ή η άτυπη χρηματοδότηση από τους “επιχειρηματικούς αγγέλους” και, κυρίως, να ενισχυθεί η αμφίδρομη σχέση μεταξύ χρηματοδότη και χρηματοδοτούμενου καθ’ όλη τη διάρκεια της χρηματοδότησης. Η μεγαλύτερη δυναμικότητα κατάλληλων και σωστά σχεδιασμένων προγραμμάτων εγγύησης θα συμβάλει σημαντικά στην ευχερέστερη πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, όχι μόνο όσον αφορά στις καινοτόμες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, αλλά και όσον αφορά στις επιχειρήσεις των πιο παραδοσιακών τομέων που αντιπροσωπεύουν τη μεγάλη πλειονότητα.
12. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι πρέπει να ακολουθηθεί και στην Ελλάδα η εφαρμογή πολιτικών που ευνοούν την πρόσβαση των επιχειρήσεων στην έρευνα και την τεχνολογική καινοτομία. Ενδιαφέρον παράδειγμα τέτοιας πολιτικής αποτελούν τα τομεακά ερευνητικά κέντρα του Βελγίου, στα οποία συμμετέχουν κυβερνήσεις, καθώς και οι επιχειρήσεις και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανανέωση των τεχνολογιών. Οι δραστηριότητές τους περιλαμβάνουν: τεχνολογική επαγρύπνηση, σύσταση υπηρεσίας εγγύτητας για τις ΜΜΕ, συγκρότηση “τμημάτων προτύπων”, τα οποία ενημερώνουν και συμβουλευούν τις επιχειρήσεις σχετικά με τις τελευ-

ταίες τάσεις στον τομέα των προτύπων και των τεχνολογικών ρυθμίσεων, και τέλος, προώθηση και νέων τομέων έρευνας και τεχνολογιών. Κάθε Πανεπιστήμιο έχει επαφές με επιχειρήσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία επιχειρήσεων από ερευνητές (spin ols).

13. Ιδιαίτερα για την πρόσβαση των ΜΜΕ στην έρευνα και την καινοτομία, μπορούν να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την προώθηση της

πληροφόρησης και της καθοδήγησης των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι αυτή μπορεί να αποδειχθεί ένας ιδιαίτερα αποτελεσματικός και άμεσος τρόπος βελτίωσης της πρόσβασής τους στην έρευνα και την καινοτομία. Η καινοτομία συνιστά ζωτικής σημασίας παράγοντα στη σύγχρονη οικονομία που βασίζεται στις γνώσεις και οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα όσον αφορά στην εφαρμογή των πιο πρόσφατων γνώσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1
Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΕΠΑΝ κατά Άξονα

Άξονες	Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτική Συμμετοχή
Άξονας Προτεραιότητας 1 Βελτίωση Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	271,3	220,9	50,3
Άξονας Προτεραιότητας 2 Στήριξη και Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας	3.423,1	1.364,4	2.058,7
Άξονας Προτεραιότητας 3 Προώθηση Επιχειρηματικής Αριστείας	43,9	27,9	16,0
Άξονας Προτεραιότητας 4 Τεχνολογική καινοτομία και Έρευνα	497,1	301,5	195,6
Άξονας Προτεραιότητας 5 Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος-Προβολή της Ελλάδας ως Τουριστικού Προορισμού	186,4	105,5	81,0
Άξονας Προτεραιότητας 6 Ασφάλεια ενεργειακού Εφοδιασμού και Προώθηση της Απελευθέρωσης της Αγοράς Ενέργειας	1.139,0	661,6	477,5
Άξονας Προτεραιότητας 7 Ενέργεια και Αειφόρος Ανάπτυξη	465,1	217,2	247,9
Άξονας Προτεραιότητας 8 Ανθρώπινοι Πόροι	240,8	193,0	47,8
Άξονας Προτεραιότητας 9 Τεχνική Βοήθεια	125,5	125,5	0,0
Σύνολο Προγράμματος	6.392,3	3217,4	3,174,9

Πίνακας 2
Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΕΠΑΝ κατά Μέτρο (σε εκ. ευρώ)

	Συνολικό Κόστος %	Δημόσιας Δαπάνης	%Ιδιωτικής Συμμετοχής
Άξονας Προτεραιότητας 1	271,30	81,40	18,60
Μέτρο 1.1	167,71	117,40	50,31
Μέτρο 1.2	44,01	100,00	0,00
Μέτρο 1.3	15,89	100,00	0,00
Μέτρο 1.4	43,64	100,00	0,00
Άξονας Προτεραιότητας 2	3.423,10	39,85	60,15
Μέτρο 2.1	1.072,00	35,65	64,35
Μέτρο 2.2	358,81	32,55	67,45
Μέτρο 2.3	576,91	38,00	62,00
Μέτρο 2.4	541,75	38,00	62,00
Μέτρο 2.5	279,16	36,80	63,20
Μέτρο 2.6	183,40	80,00	20,00
Μέτρο 2.7	193,85	50,00	50,00
Μέτρο 2.8	70,46	50,00	50,00
Μέτρο 2.9	146,75	40,00	60,00
Άξονας Προτεραιότητας 3	43,9	63,55	36,45
Μέτρο 3.1	7,71	70,03	29,97
Μέτρο 3.2	20,21	45,57	54,43
Μέτρο 3.3	16,00	83,13	16,87
Άξονας Προτεραιότητας 4	497,1	60,65	39,35
Μέτρο 4.1	66,00	54,54	45,45
Μέτρο 4.2	139,04	60,32	39,67
Μέτρο 4.3	125,10	56,51	43,49
Μέτρο 4.4	31,99	87,24	12,76
Μέτρο 4.5	134,98	61,47	38,53
Άξονας Προτεραιότητας 5	186,4	56,55	43,45
Μέτρο 5.1	123,41	37,00	63,00
Μέτρο 5.2	49,04	93,45	6,54
Μέτρο 5.3	13,96	100,00	0,00
Άξονας Προτεραιότητας 6	1.139,0	58,08	41,92
Μέτρο 6.1	523,33	58,00	42,00
Μέτρο 6.2	172,75	44,98	55,02
Μέτρο 6.3	317,47	50,00	50,00
Μέτρο 6.4	125,50	96,89	3,10
Άξονας Προτεραιότητας 7	465,1	46,70	53,30
Μέτρο 7.1	310,97	41,49	58,51
Μέτρο 7.2	91,40	28,85	71,15
Μέτρο 7.3	62,70	98,50	1,50
Άξονας Προτεραιότητας 8	240,8	80,15	19,85
Μέτρο 8.1	46,33	94,38	5,62
Μέτρο 8.2	65,15	75,00	25,00
Μέτρο 8.3	129,36	77,61	22,39
Άξονας Προτεραιότητας 9	125,5	100,00	0,00
Μέτρο 9.1	118,55	100,00	0,00
Μέτρο 9.2	7,00	100,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	6.392,3	50,33	49,66

Στην Ολομέλεια της 26^{ης} Νοεμβρίου 2001 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Ανδρέας Κιντής

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Μπελαντάκης Ζαχαρίας
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αβραμίδη Νικολάου
Μέλους Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Μαστρογιάννης Αναστάσιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Παπαδημητρίου Ιωάννης
Β΄ Αναπλ. Γενικός Γραμματέας
Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Μότσου Γεωργίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Σκορίνης Νικόλαος
Α΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Τσατήρης Γεώργιος
Νομικός Σύμβουλος
Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Οικονόμου Χρήστος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αβραμόπουλου Παναγιώτη
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γκούβερη Ρέα
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μίχας Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Πολυζωγόπουλου Χρήστου
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.

Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Πρόεδρος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Γιατράκος Νικόλαος
Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων

Καραγιάννης Δημήτριος
Επρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Πίττας Ιωάννης
Α΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Κορκοβέλος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών

Κουρνιακός Στέλιος
Μέλος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Λίτσος Φώτης
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Τσεμπελίδης Νικόλαος
Ταμίας Δ.Σ. Κέντρου
Προστασίας Καταναλωτών
σε αναπλήρωση του
Λαζαρίδη Χαράλαμπου
Προέδρου Δ.Σ. ΚΕ.Π.Κ.Α

Τσανικλίδης Φώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (01) 9249510-2, Fax: (01) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr